Ազգ
Azg
armenian daily

7 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1998 ՇԱԲԱԹ # 19 (1522)

Եթէ Վանօ Սիրադեղյանը հրաժարվեց, Լեւոն Տեր-Պետրոսյա՞նն է ղեկավարելու ՀՀՇ-ն

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Փետրվարի 6-ին տեղի է ունեցել ՀՀՇ վարչության նիստ։ Հիշեցնենք, որ երկու օր առաջ կայացած նիստում քննարկվել էին Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակը եւ ՀՀՇ-ի դիրքորոշումը կամ անելիքները։

ՀՀՇ վարչությունը, այդ կուսակցությանը մոտ կանգնած աղբյուրների հաղորդման համաձայն, այսօր, ըստ էության, շարունակել է նախորդ կիսատ մնացած նիստը։ Մասնակցել են Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, Բաբկեն Արարքցյանը, Վանօ Սիրադեղյանը, Կարապետ Ռուբինյանը եւ այլք։ Բավականին սուր մթնոլորտում կայացած քննարկման ժամանակ կրկին արծարծվել են ՀՀՇ-ի անելիքների հետ կապված հարցեր՝ շաղկապված վերջին օրերի քաղաքական իրադարձությունների հետ։

Մասնավորապես առաջարկ է եղել, որ Վանօ Սիրադեղյանը հրաժարական տա ՀՀՇ վարչության նախագահի պաշտոնից։ Վերջինս նշել է, որ եթե ՀՀՇ-ն որոշի ինչ-որ կերպ մասնակցել նախագահական ընտրություններին, ապա ինքը կհրաժարվի կուսակցությունը ղեկավարելուց։ Սպասվում է, որ ՀՀՇ վարչության նիստում իր խոսքը կասի նաեւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը։

ԿԸՀ

Նոր նախագահի անունը հայտնի կլինի մինչեւ մարտի 23-ը

ՀՀ նախագահի սահմանադրական լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումից հետո, Սահմանադրությամբ 40 օրվա ընթացքում նախատեսվում են նախագահի նոր ընտրություններ։ Երեկ տեղի ունեցավ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի առաջին նիստը։ Հանձնաժողովի նախագահ Խաչատուր Բեզիրջյանից տեղեկացանք, որ օրակարգում քննարկվել եւ ընդունվել է ՀՀ նախագահի ընտրության նախապատրաստման ու անցկացման հիմնական միջոցառումների օրացուցային պլանը եւ որոշվել ընտրության օրն ու ժամը։

Ըստ պլանի, փետրվարի 17-20-ը նախատեսված է ԿԸՀ ներկայացնել նախագահի թեկնածուի առաջադրման մասին կուսակցությունների (կուսակցությունների միավորումների) բարձրագույն մարմինների որոշումները, որից հետո քաղաքացիական նախաձեռնության կարգով նախագահի առաջադրման պաշտոնաթերթերի ստացում ԿԸՀ-ից, նույն կարգով առաջադրման մասին անհրաժեշտ փաստաթղթերի ներկայացում ԿԸՀ։

Փետրվարի 17-18-ը սահմանված է նաեւ կալանքի մեջ գտնվելու դեպքում ՀՀ նախագահի թեկնածուի առաջադրման փաստաթղթերի ներկայացման ժամկետ, իսկ մինչեւ 19-ը ներառյալ համայնքային եւ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովների կազմավորում, հաջորդ օրն իսկ առաջին նիստի գումարում։ 22-ից սկսած կուսակցություններին եւ նախաձեռնող խմբերի լիազոր ներկայացուցիչներին կհատկացվեն թեկնածուի առաջադրումը պաշտպանելու պաշտոնաթերթիկներ։ Մինչեւ մարտի 1-ի ժամը 18-ը սահմանված է նախագահի թեկնածուի առաջադրման փաստաթղթերի ներկայացման, այնուհետեւ 1-7-ը ներառյալ գրանցման եւ դրանց մասին հաղորդագրության հրապարակման ժամկետ։ Մարտի 8-ից ոչ ուշ սահմանված է նաեւ ժամկետային զինվորական ծառայության եւ ուսումնավարժական հավաքներում գտնվող ընտրողների ցուցակների ներկայացում մարզային ընտրական հանձնաժողովների նախագահներին։ Բոլոր թեկնածուների գրանցման հաջորդ իսկ օրվանից մինչեւ ընտրության նախորդ օրը՝ մարտի 15-ի ժամը 24.00, կիրականացվի թեկնածուների նախընտրական քարոզչություն։ Նախագահի ընտրության օրն ու ժամը ԿԸՀ-ը սահմանել է մարտի 16-ը, առավոտյան 8.00-22.00։

Մարտի 18-ից մինչեւ 23-ը ԿԸՀ-ի օրակարգով կանցկացվեն մարզային ընտրական հանձնաժողովների նախընտրական արդյունքների արձանագրում, հրապարակում եւ պաշտոնապես ԿԸՀ-ին տեղեկացում, վերջինիս կողմից նախնական արդյունքների հրապարակում, իսկ մարզային ընտրական հանձնաժողովների նախագահների վերջնական արձանագրությունների ներկայացումից հետո ԿԸՀ-ի կողմից ՀՀ նախագահի ընտրության արդյունքների վերաբերյալ պաշտոնական հաղորդագրության հրապարակում։

Ավելացնենք, որ պրն Բեզիրջյանի հետ այս թերթի գլխավոր խմբագրի ունեցած մասնավոր զրույցից պարզվել է, որ ԿԸՀ-ն մտադիր է, ելնելով ընտրությունների թափանցիկության ապահովման սկզբունքից, մամուլի առաջ բաց պահել անգամ ընտրաթերթիկների հաշվառումը, ինչպես նաեւ մարզերից ստացվող նախնական արդյունքներն անմիջապես մուտքագրել եւ տարածել Ինտերնետի ցանցով։

ԱՐԱՔՍ ՄԱՖԱՐՅԱՆ

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Լարվածություն հայ-թուրքական սահմանում

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Թուրքական «Ջումհուրիեթ» թերթը փետրվարի 6-ի իր համարում գրել է. «Հայաստանում իշխանությունը բազեների ձեռքին հայտնվելուց հետո Թուրքիան Հայաստանի սահմանի մոտ է փոխադրել լրացուցիչ զինված ստորաբաժանումներ»։ Բարձր մարտական պատրաստության վիճակի է բերվել Արեւելյան Անատոլիայում տեղակայված զորամիավորումը։ Էրզրումում գտնվող ՆԱՏՕ-ի ռազմակայան է տեղափոխվել Ֆ-114 եւ F-16 մակնիշի մի քանի ռազմական ինքնաթիռ։ Այդ միջոցառումները, ըստ թերթի, ձեռնարկված են ի պատասխան այն բանի, որ Թուրքիայի սահմանի մոտ նկատվել է հայկական եւ ռուսական խոշոր զորամիավորումների կուտակում։ Թուրքական օդանավերը հետախուզական թռիչքներ են կատարել սահմանամերձ գոտում եւ արձանագրել որոշակի ռազմական ակտիվացում նաեւ Հայաստանի եւ Իրանի սահմանում։

Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի, Թուրքիայի արտաքին գործերի նախարարությունը հերքել է այս լրատվությունը, իսկ պաշտպանության նախարարությունը որեւէ կերպ չի մեկնաբանել։

Թուրքիան ակտիվացնելու է իր ջանքերը ղարաբաղյան հարցում

6 ՓԵՏՐՎԱՐ, BBC, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Փաստահավաք առաքելությամբ Ադրբեջանում է գտնվում ԵԱՀԿ Մինսկի խմբում Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելի հատուկ բանագնաց Ալի Հիքմեթ Ալփը։ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբում Թուրքիայի նախագահի կողմից իր մշտական ներկայացուցչի նշանակումը Բաքվում ընկալվեց որպես ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հարցում Թուրքիայի ջանքերի ակտիվացման մտադրություն, ինչը Հեյդար Ալիեւի հետ զրույցում հաստատեց ինքը՝ թուրք դիվանագետը։ Սակայն ադրբեջանական որոշ մեկնաբաններ համարում են, որ ի պատասխան Բաքվի բախանձագին խնդրանքների, Անկարան մտադիր է միայն ձեւացնել, թե բուռն գործունեություն է ծավալել։ Թուրքիայի ակտիվացման հիմնական պատճառը Բաքու-Ջեյհան նավթամուղի ապագան է, որը, մեկնաբանների կարծիքով, վտանգված է Հայաստանում տեղի ունեցած վերջին իրադարձությունների հետեւանքով, քանի որ, ըստ մեկնաբանների, Արեւմուտքը կընտրի նավթային այն երթուղին, որն առավել անվտանգ կլինի։ Սակայն պաշտոնական Անկարան, ըստ Ալի Հիքմեթ Ալփի, լավատեսորեն է տրամադրված։ Դա մեկնաբանների կողմից բացատրվում է այդ հարցում Միացյալ Նահանգների դիրքորոշմամբ։ Թուրքական դիվանագետը համարում է, որ Բաքու-Ջեյհան ծրագիրը կապահովի խոշոր ներդրումների ներհոսք տարածաշրջանի այն երկրներ, որոնցով կանցնի նավթամուղը, այդ թվում նաեւ Հայաստան։ Ալի Հիքմեթ Ալփը նաեւ կարծիք է հայտնել, թե Հայաստանում իշխանության փոփոխությունը հակամարտության գոտում ռազմական գործողությունների վերսկսման չի հանգեցնի։

Հայտարարություն

Հայաստանյան մի շարք հասարակական եւ հասարակական-քաղաքական կազմակերպություններ, համատեղ քննարկելով երկրում տեղի ունեցող վերջին քաղաքական զարգացումները եւ նպատակ ունենալով ազգային հիմնահարցերի ամենանպաստավոր լուծումը, ս. թ. փետրվարի 6-ին քաղաքական խորհրդի նիստում հանդես են եկել հետեւյալ հայտարարությամբ.

Մենք, ներքոստորագրյալ կազմակերպություններս, գտնելով, որ Հայաստանում տեղի է ունեցել իշխանությունների փոփոխություն սահմանադրական ճանապարհով, հանրապետության եւ ժողովրդի համար պատասխանատու այս պահին մեր աջակցությունն ենք հայտնում ՀՀ նախագահի պաշտոնակատար, ՀՀ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանին երկրի ներքաղաքական կյանքը բնականոն հուն վերադարձնելու գործում։

Վստահ ենք, որ ՀՀ վարչապետը համագործակցելով եւ միաբանելով հայաստանյան ազգային քաղաքական եւ հասարակական ուժերը, կապահովի Հայաստանի Հանրապետության նախագահի ազատ եւ արդար ընտրությունների անցկացումը։

ԳԻՏԱԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ
«ԵՐԿՐԱՊԱՀ» ԿԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅ ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԵՄՈԿՐԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

Ըստ Բագրատ Ասատրյանի, իր հրաժարականը ամրապնդելու է բանկային համակարգի գործունեությունը

ԱՐՄԵՆ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

«1-2 տարի հետո մենք ավելի ազատ կլինենք մեր պարզաբանումների մեջ, այսօր բավարարվենք սրանով», Կենտրոնական բանկի նախագահի պաշտոնում իր վերջին մամուլի ասուլիսում հայտարարեց պրն Բագրատ Ասատրյանը, մինչ այդ տեղեկացնելով, որ Հայաստանում քաղաքական տեղաշարժերը առաջ են բերել մի իրավիճակ, երբ ԿԲ-ի նախագահի պաշտոնում մնալը դարձել էր անհնար։ Այդ վճռով ինքը «որեւէ քաղաքական պարտավորություն չի կրել եւ չի կատարել, եթե եղել է, ապա միայն բարոյական»։ Պրն Ասատրյանը նաեւ կարծիք հայտնեց, որ նախագահի պաշտոնում մնալն այսուհետ բանկի համար որոշակի ռիսկ է պարունակում եւ հնարավոր է, որ կառույցն ավելի վատ աշխատի, եթե ինքը շարունակի ղեկավարել, ասելով, որ իր հրաժարականը նպատակ ունի ԿԲ-ն պահպանել քաղաքական հնարավոր ազդեցություններից։ Թեեւ ԿԲ նախագահը ասուլիսի ամբողջ ընթացքում փորձում էր հավաստիացնել իր հրաժարականի դրական բնույթը, սակայն լինելով հրաժարականների շքերթի դրոշակակիրներից, պրն Ասատրյանը դրանով անխուսափելիորեն որոշակի ստվեր գցեց ԿԲ-ի ներքաղաքական զարգացումներից անկախ լինելու տարիների ընթացքում տարփողված գաղափարի վրա։ Կենտրոնական բանկը տնտեսական այն կառույցն է, որը պետք է զերծ լինի քաղաքական կյանքում տեղ գտած իրադարձություններից։

ԿԲ խորհրդի հրաժարականի մասին պրն Ասատրյանն ասաց, որ խորհուրդը, ի տարբերություն իրեն, ըստ էության հրաժարական չի տվել։ Խորհրդին «միայն վստահության քվե էր անհրաժեշտ, որը նա ստացավ, ուստի կարող է լիարժեք շարունակել իր գործունեությունը, անկախ այն բոլոր խնդիրներից, որոնք կարող են տեղի ունենալ քաղաքական տեղաշարժերի ներքո»։ Ըստ ԿԲ-ի մասին օրենքի, մինչեւ նոր նախագահի պաշտոնավարելը, որը կսկսվի մարտի 2-ից, ԿԲ-ի նախագահի պաշտոնակատարի պարտականությունները կատարելու է խորհրդի տարիքով ավագ անդամը՝ Աշոտ Ավետիսյանը։

Տես ▸ էջ 2

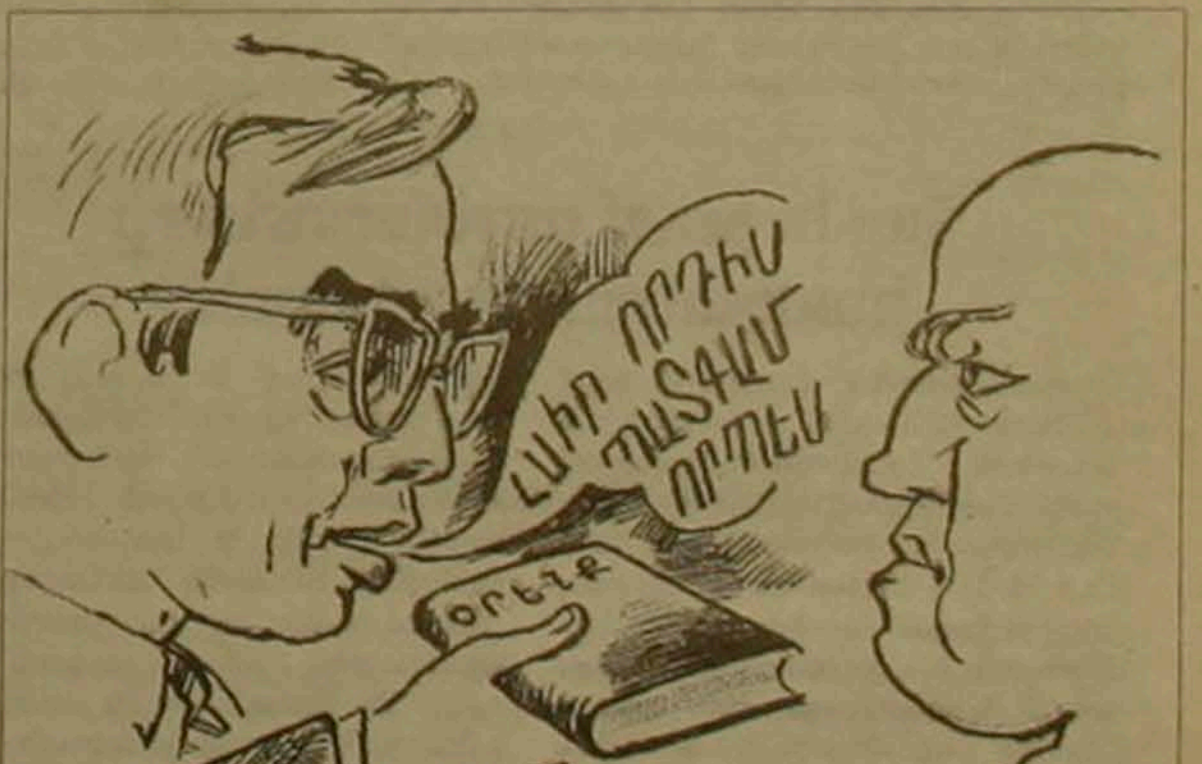

Ոչ պաշտոնական

■ Պաշտոնապես չհաստատված տեղեկությունների համաձայն, «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի նախկին գլխավոր խմբագիր Սեւորդ Հարութ...նյանը նշանակվել է ներկայումս լուծարային գործընթացում գտնվող Արտաքին տնտեսական գործակալության տնօրեն։

■ Ակնկալվում է, որ առաջիկա երկուշաբթի կամ երեքշաբթի օրը համաներման միջոցով կալանքից ազատ կարձակվի «Դրո» գործով մեղադրված Հրանտ Մարգարյանը, նկատի ունենալով նրա վաստակն Արցախյան ազատամարտի գործում, վիրավորված լինելը եւ ընտանեկան ու առողջական վիճակը։

CASINO
Las Vegas
OPEN 24 HRS.
American Roulette, Poker, Black Jack
CASINO Las Vegas
ADRESS: MASHTOTZ - 18

digitised by A.R.A.R.@

ՈՒՐԲԱԹԻ

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ՀՀ ԱԺ նախագահ պարոն Խոսրով Հարությունյանին

Մեծարգո պարոն Հարությունյան

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունը, բոլոր համակիրները շնորհավորում են Ձեզ Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի նախագահի պաշտոնում ընտրվելու կապակցությամբ եւ հաջողություններ մաղթում խորհրդարանի արդյունավետ աշխատանքների նորովի կազմակերպման գործում:

Ճանաչելով Ձեզ որպես իրատես, եռանդուն, կազմակերպչական մեծ ընդունակություններով օժտված քաղաքական եւ պետական գործչի, հույս ենք հայտնում, որ Դուք կշարունակեք ծառայեցնել Ձեր ողջ ուժն ու եռանդը հանրապետությունում տեղի ունեցող առողջացման գործընթացներին նպաստելու, խորհրդարանի օրինաստեղծ գործունեությունը ապահովելու խնդիրներին:

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցությունը պատրաստ է աջակցել Ձեզ` ազգանվեր գործերում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՌԱՄԿԱՎԱՐ
ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ
06.02.1998 թ.
ք. Երեւան

Խմբապահար` խմբատ են առաջացնում

Երեկ եւ նախորդ օրը հեռուստատեսությամբ եւ մամուլով հրապարակվեց ՌԱԿ բյուրոյի` Հ. Գասպարճյանի վարչության հայտարարությունը Հայաստանում տեղի ունեցած վերջին իրադարձությունների մասին: Նկատի ունենալով հայտարարության որոշ պնդումների անճիշտ եւ տհաս լինելը, մասնավորապես հայտարարության սպառնալից տրամադրությունը, որ կարող է խմբատ առաջացնել սփյուռքում ապրող մեր հայրենակիցների մեջ, ինչպես նաեւ մի շարք կիսագրագետ ձեւակերպումները, ՀՌԱԿ մամլո դիվանը հարկ է համարում հիշեցնել.

ա) ՀՌԱԿ-ը ոչ մեկ առնչություն չունի Հ. Գասպարճյանի վարչության, հետեւաբար նրա որեւէ հայտարարության հետ:

բ) Այդ վարչության եւ նրա հայտարարությունների հետ որեւէ առնչություն չունի նաեւ ՌԱԿ Կենտրոնական վարչությունը Հայկաշեն Ուզունյանի նախագահությամբ:

գ) Ավելորդ անգամ հիշեցնում է Հ. Գասպարճյանի վարչությանը, որ նրա երեւանյան գործակալներն ու կուսակցության անունը գողացած խորհրդասուները, ինչպես միշտ, արջի ծառայություն են մատուցում նրան, իրենց անկումային տրամադրությունը, անձնական շահերն ու կորուստների ցավը փոխանցելով նրան, դրանով իսկ արատավորելով կուսակցության բարի համբավն ու հեղինակությունը:

դ) Հայաստանում տիրող իրավիճակի մասին Կենտրոնական վարչության հայտարարությունն առաջիկա օրերին կհրապարակվի մամուլում:

ՀՌԱԿ ՄԱՄԼՈ ԴԻՎԱՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՐԱԿԱՆ

Խաչատուր Սուքիասյան. «Շարունակում ենք աշխատել»

Կանխապես հայտարարված «Դվին» հյուրանոցի փոխարեն տնտեսական զարգացման շուրջ հայ-ֆրանսիական պայմանագիրը ստորագրվեց Սուքիասյան ընտանիքին («Գազոններ») պատկանող «Ռոյալ» ակումբում: Արդյո՞ք սա իշխանության փոփոխումից հետո հանրապետության տնտեսության մեջ գործուն ուժ հանդիսացող խմբի հետագա անկաշկանդ գործունեությունը հավաստելու քայլ էր դժվար է ասել: Բայց տարօրինակ էր նաեւ հանդիպումից կես ժամ առաջ Խաչատուր Սուքիասյանի ասուլիսի մասին հայտարարությունը, որն ինքն անձամբ հերքեց համենայն դեպս չկլանալով պատասխանել լրագրողների հարցերին: Տպավորություն ստեղծվեց, որ այդպիսով ընտանիքի ավագ որդին կամենում է ազդարարել Հայաստանից հեռացած չլինելու մասին: Ստորեւ ներկայացնում ենք այդ հարցազրույցը:

– Պրն Սուքիասյան, լուրեր էին տարածվում, թե դուք գնացել եք Հայաստանից:

– Այո, ես գտնվում էի Փարիզում, ուր 7 մլն դոլարի պայմանագիր կնքեցի Կաստել խմբի հետ համատեղ նոր ձեռնարկություն գործարկելու շուրջ: Դա վերջերս սեփականաշնորհված գինու գործարաններից մեկն է, որի անունը առայժմ գաղտնիք է: Համենայն դեպս, շուտով կբացվի:

Պիեռ Կաստելի եւ իր խմբի հետ ստեղծված առաջին համատեղ ձեռնարկությունը «Կոտայք» գարեջրի գործարանն էր: Այժմ այնտեղ ավարտվել են նորոգման աշխատանքները եւ շուտով բացումը կկայանա:

Ես կնքեցի նաեւ պայմանագիր իտալական Գրանդի Մոլինի կազմակերպության հետ, որի հետ աշխատում ենք արդեն 3,5 տարի, իսկ 4 ամիս առաջ հիմնադրել ենք «Արմիտալ» համատեղ ձեռնարկություն: Այս անգամ պայմանագրի համաձայն գնել ենք Սեւան քաղաքի ալրաղաց գործարանը, որ կգործարկվի փետրվարի 15-ի հետո: Մոտ օրերս կսկսվի Հայաստան գալ հումքը` 60 հազար տոննա ցորեն: Եվրոպայում պատվիրված են պարկերը, շատ լավ [illegible] մեր գործի [illegible] պույս եւ կարմիր գույնով, որ հայ նկարիչների աշխատանքն է: Այս ներդրումները նույնպես կարելի է խոշոր համարել: Ամսական մեզ հարկավոր է 6 հազար տոննա ցորեն, որ կազմում է մոտ 1,5 մլն դոլար: Եթե այդ անեք պետությունը, տարեկան կտրվածքով պետք է ծախսեր մոտ 10 մլն դոլար (ճանապարհի, իրացման ծախսերը): Անհրաժեշտ է 3 ամսվա պահուստային ֆոնդ, աշխատանքի անընդհատությունը ապահովելու համար: Այս դեպքում մեկնարկի պահին պետք է 6 մլն-ից ավելի դոլար գումար: Ցորենը, որ բերվում է Կանադայից, Բրազիլիայից, Արգենտինայից, մինչեւ Եվրոպա հասնում է 20 օրում: Այնտեղից Փոթի` եւս 1 ամիս: Փոթիից` Հայաստան` 14 օր: Ալրաղացի օրական հզորությունը 250 տոննա է: Ուրեմն եկած հումքը ինչ-որ ժամանակ մնալու է համապատասխան բունկերներում: Նշանակում է` գումարն ինչ-որ տեղ «քնած» վիճակում է: Կարծում եմ` անընդմեջ աշխատանքի շրջանն ապահովելու համար նույնիսկ 9 մլն դոլարի հասնող գումարներ պետք կլինեն:

– Իտալացիները միայն ցորե՞ն են ուղարկում:

– Ոչ միայն ցորեն: Փոխվել է նաեւ տնօրենը: Տեխնիկական գործով փոխտնօրենը եւ մենեջերը նույնպես իտալացիներ կլինեն:

– Դուք նշեցիք, որ իտալական կողմը տրամադրելու է նաեւ տեխնոլոգիաներ:

– [illegible]ական նվազագույնը 50 հազար դոլար հատկացվելու է ալրաղացի ընթացիկ նորոգմանը, քանի որ ուսումնասիրելիս պարզվեց, որ շատ սարքավորումներ շարքից դուրս են եկել եւ պետք է փոխել: Փոխտնօրենը կհետեւի, որ գործարանը աշխատի 24 ժամյա [illegible] կամ իր հնարավորությունների չափով: Այդպես ներդրումների ընդհանուր ծավալը սպասվում է տարեկան 10 մլն-ից ավելի:

– Հնարավո՞ր է պատագայում ալրաղացից հետո ալյուրը արտահանել:

– Հազիվ թե, որովհետեւ Հայաստանն իր աշխարհագրական դիրքով արդեն պատժված է: Եթե Վրաստանում, օրինակ, ալրանքի տոննան արժե 300 դոլար, ապա մինչեւ Հայաստան դրան հավելվում է մոտ 38 դոլար, մոտ 10-12 տոկոս, որ մտնում է գնի մեջ: Նշանակում է` հեռացած ճանապարհով վաճառքի դեպքում շահույթ չես կարող ունենալ:

– Ցորենի ներմուծումից հետո ալյուրի գինը կարո՞ղ է նվազել:

– Գներն անպայման կնվազեն: Երկար ժամանակ է, մենք այդ ցուցանիշները ներկայացնում ենք, ուղղակի դուք հետեւողական չեք եղել:

– Իսկ հացի գի՞նը:

– Հացի գնի վրա ազդեցությունը կզգացվի ժամանակի մեջ: Երբ որ լճանա, մարդիկ կսկսեն ավելի քիչ օգտվել աշխատել` դա պարզ երեւույթ է:

– Ներքաղաքական զարգացումները կարո՞ղ են ազդել ձեր համագործակցության վրա:

– Ես զգացի, որ մեր եվրոպական գործընկերները շատ անհանգստացած են: Ես 2 քայլ եմ կատարել: Առաջինը, որ ՀՀ կառավարությունից համապատասխան պաշտոնյաներ մեծ ներդրում կատարած ընկերությունների անհանգստությունը հեռախոսազանգով փարատեցին:

Երկրորդ, այսօր պատրաստել եմ 2 էջի սահմաններում մի նյութ, ուր ներկայացրել եմ ա·սօրվա տնտեսական իրավիճակը, եւ ապացույցներով հիմնավորել, որ տնտեսության մեջ արտառոց ոչինչ չի եղել: Ինձանից հետո որոշակի վերլուծություն է արվել, որոշակի ինֆորմացիա է հավաքվել. մեր աշխատակիցները աշխատում են: Այսօր Ինտերնետում արդեն կարող եք այդ կարդալ: Դա շատ արագ էր հարկավոր անել, որովհետեւ ես տարբեր երկրների բիզնեսմենների կողմից զանգեր ստացա թե Ֆրանսիայում, թե Հայաստանում, որոնք մտավախություն էին հայտնում:

Մենք մեր աշխատանքները շարունակում ենք:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

Հայ եւ թուրք գործարարները հասկանում են միմյանց

Օրերս Հայաստանում գտնվող թուրք գործարարների այցն ավարտվեց տնտեսական համագործակցության պայմանագրի վավերացումով: Արձանագրությունը նախատեսում է ապրիլի 15-17-ը Երեւանում անցկացնել հայ-թուրքական գործարարների համաժողով եւ ցուցահանդես: Մարտ ամսին կազմակերպել հայ գործարարների այց Թուրքիայի արեւելյան մարզեր: Ստամբուլի առեւտրի եւ արդյունաբերության պալատի նախաձեռնությամբ կսկսվեն Վանա լճի Աղթամար եկեղեցու վերականգնման աշխատանքները: Այդ առթիվ պայմանագիր ստորագրվեց նրանց եւ ՀՀ արդյունաբերողների եւ գործարարների միության, ինչպես նաեւ ՀՀ ճարտարապետների միության միջեւ: Հայկական կողմը վերականգնման աշխատանքներին կօժանդակի ոչ միայն ճարտարապետ մասնագետների, այլեւ հայ վարպետների աշխատանքով: Իսկ Ստամբուլի առեւտրի պալատի ներկայացուցիչ Ահմեդ Քուշչուլուն արարողության մասնակիցներին հրավիրեց վերականգնման աշխատանքներից հետո ներկա լինել եկեղեցու վերաբացմանը:

Արձանագրության մեջ նշվեց նաեւ, որ ՀՀ ԱԳՄ-ն իր շենքում կտրամադրի 2 սենյակ թուրք գործարարների ներկայացուցչության համար, որ վերանորոգելուց եւ կահավորելուց հետո դռները կբացի ապրիլյան համաժողովի ժամանակ: Համապատասխանաբար թուրքական բիզնեսի հանձնաժողովը եւ Ստամբուլի հայ համայնքը համատեղ ներկայացուցչության համար հայ գործարարներին կհատկացնեն համապատասխան տարածք: Թուրքական կողմն առանձին խմբերով Հայաստան կգործուղի այլ գործարար պատվիրակություններ, որոնք կաշխատեն տեքստիլ, տոմատի մածուկի, ցեմենտի, շինանյութերի արտադրության ոլորտի ձեռնարկությունների հետ:

Ստամբուլի եւ Երեւանի պետական համալսարանների միջեւ կստեղծվեն ուղղակի կապեր` հայագիտության եւ թուրքագիտության աշխատանքների զարգացման համար: Նախատեսվում է նաեւ կազմակերպել տեղեկատվության փոխանակում` ծանոթացնելու միմյանց Հայաստանի Հանրապետության եւ Թուրքիայի տնտեսական օրենսդրությանը, հարկային, մաքսային, տրանսպորտային տարիֆներին, եւ հող նախապատրաստել պետական մակարդակով առեւտրային հարցերի կարգավորման համար:

Արարողությունն ավարտվեց «Ռոյալ» ակումբում ճոխ հյուրասիրությամբ:

Ա. Գ.

Ըստ Բագրատ Ասատրյանի...

Սկիզբը էջ 1

Խոսելով ԿԲ նախագահի եւ պետական այլ կառույցների հարաբերությունների մասին, պաշտոնաթող նախագահը վստահեցրեց, որ իր ղեկավարության 4 տարիների ընթացքում որեւէ ճնշում չի զգացել նրանց կողմից եւ իր վրա որեւէ քաղաքական ուժ չի ազդել, բացառությամբ որոշ իմաստով, ՀՅԴ-ի: Նախագահի հետ որեւէ պրոբլեմ չի ունեցել, իսկ ԱԺ-ի եւ կառավարության հարաբերությունների մեջ ուշադրություն դարձրեց այս տարվա բյուջեի քննարկման ընթացքում միջին ժամկետ ծրագրավորման խնդրի շուրջ ծագած բանավեճի վրա, ուր, ըստ նրա, որոշակի բարդություններ կան: Կարեւորելով այդ խնդիրը եւ պետական այդ մարմինների կողմից դրա չգիտակցելը, Բ. Ասատրյանը ասաց, որ «կա մի փաստաթուղթ, որն ինձ անհանգստացնում է եւ որը որոշ ժամանակ անց ես հանձնելու եմ ինչ-որ մարմնի»: Որպես «պրոֆեսիոնալ», պրն Ասատրյանը փորձել է նաեւ կառավարությանը եւ նախագահին համոզել, որ նախարարությունների մեջ ամենանուրբը պետք է ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունը լինի, ուստի պետք է աջակցել, սակայն վերջիններիս կողմից առաջարկը հավանության չի արժանացել:

Նախագահը ամփոփեց նաեւ իր ղեկավարության ներքո ԿԲ-ի 4-ամյա գործունեության արդյունքները, ինչպես նաեւ միջազգային տնտեսական կառույցներից Կենտրոնական բանկի եւ կառավարության ստացած վարկերի վերաբերյալ տվյալներ ներկայացրեց: Այսպես, 1995-97 թթ. Զարգացման միջազգային ընկերակցությունից ՀՀ կառավարությունը ստացել է 168,83 մլն դոլար վարկ վերականգնման ծրագրի եւ կառուցվածքային բարեփոխումների նպատակով: ԿԲ-ը վճարային հաշվեկշռի դեֆիցիտը ծածկելու համար մինչեւ այժմ ՍԱՀ-ից ստացել է 134,79 մլն դոլար վարկ:

Վերջին իրադարձությունները որոշակի ազդեցություն ունեցե՞լ են բանկային համակարգի վրա, մասնավորապես նկատվե՞լ էր արտարժույթի որոշակի հոսք ԿԲ նախագահը պատասխանեց, որ իրոք փետրվարի առաջին երկու օրերին որոշակի հոսք է եղել, սակայն հետագայում ամեն ինչ կանոնավորվել է: Արտարժույթի տեղաշարժի հիմնական պատճառը, ըստ Ասատրյանի, կարող է լինել միայն անկայուն բանկային համակարգը:

Իր վերջին ասուլիսը պրն Ասատրյանը եզրափակեց կարծիք հայտնելով, որ «ԿԲ հաջորդ նախագահն իրենից լավն է լինելու» եւ պատգամ մեջ, որ վերջինս «ուշադիր լինի դաշտը օրենքը»:

ԲԱՆԿԱՅԻՆ

Տնտեսավարողները չպիտի լքեն դաշտը

Վերջին օրերի փոփոխությունները բացատրելի տագնապներ են հարուցում Հայաստանի տնտեսության ապակայունացման նկատմամբ: Այս կապակցությամբ փորձեցինք պարզաբանումներ ստանալ Հայաստանի բանկերի ասոցիացիայի նախագահ Տիգրան Սարգսյանից.

– Կապիտալի մուտք ու ելք մշտապես տեղի է ունենում: Եթե կապիտալը շրջանառության մեջ է, այլ ոչ թե թաքստոցներում, ներհոսքի կամ արտահոսքի փոփոխություններն անխուսափելիորեն տատանումներ են առաջացնում շուկայում: Այսօրվա դրությամբ այդ տատանումները չնչին են, եւ հիմնականում կապված են ոչ թե կապիտալի ներհոսքի եւ արտահոսքի, այլ տարադրամային տատանումների սպասման հետ: Սա, իհարկե, ունի տարբեր շարժառիթներ: Բայց դրամը դեռեւս կայուն է, եւ, կարծում եմ, արտասովոր բան չպետք է տեղի ունենա:

– Որքանո՞վ է ձեր` ԿԲ ղեկավարի դերում ընտրվելու հավանականությունը:

– Բավականին բարդ հարց է, եւ կարծում եմ` ոչ նրբանկատ:

– Այնուամենայնիվ:

– Այդ հավանականությունը կախված է նրանից, թե ով է առաջարկում: Օրենսդրորեն դա անում է հանրապետության նախագահը: Եթե խոսենք օբյեկտիվ չափանիշների մասին, կան մի քանի պայմաններ, որոնք տվյալ անձը պիտի բավարարի: Առաջինը եւ ամենակարեւորը, հաշվի առնելով բանկային համակարգի զարգացման այս փուլը, տվյալ թեկնածուն պիտի ընդունելի լինի մեր բանկերի կողմից, որովհետեւ բանկային համակարգի զարգացման երկրորդ փուլը պիտի լինի ԿԲ եւ առեւտրային բանկերի համագործակցության ու օժանդակության փուլ:

Եթե առաջին փուլը վերահսկողության եւ կանոնակարգման փուլն էր, որի հետեւանքով Հայաստանում մնաց առեւտրային 29 բանկ, երկրորդ փուլը պիտի նպաստավոր պայմաններ ստեղծի դրանց զարգացման համար: Սա նշանակում է, որ պիտի լինի մշտական համագործակցություն: Գլխավոր պայմանն, ուրեմն, որ թեկնածուն ունենա առեւտրային բանկերի ղեկավարների վստահությունը: Երկրորդ նախապայմանը պրոֆեսիոնալիզմն է: Կան նաեւ այլ չափանիշներ, նրբություններ, որոնց ավանդույթները կան այլ երկրներում, բայց մեզ մոտ դեռ չեն ձեւավորվել` բանկային գաղտնիքի պահպանում, մրցակցային հավասար պայմանների չխախտելու սկզբունք եւ այլն: Այս ամենը հարկավոր է բանկային համակարգի բնականոն զարգացման համար:

Ա. Գ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Ցղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan Armenia 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընթացիկ

Ռոբերտ Քոչարյանն իր «հեռուստահեռախոսային» ասուլիսում, խոսելով ՀՅԴ կասեցման մասին, հստակորեն նշեց. «Պատմության այդ էջը պետք է փակվի»։ ՀՀ նախկին նախագահին «ներսից» ներկայացվող ամենածանրակշիռ կշտամբանքներից մեկը հայաստանյան ազդեցիկ կուսակցություններից մեկի նկատմամբ «հաշվեհարդարն» էր, և վարչապետի այդ քայլը շահեկան կլինի ոչ միայն ներքաղաքական իրավիճակի առողջացման, այլև Հայաստանի ժողովրդավարական իմիջի վերականգնման առումով։ Այդ տեսակետից բնորոշ է, որ Հայաստանի քաղաքական ուժերի հետ իր խոստացած երկխոսությունը վարչապետն սկսեց հատկապես առաջին և, բարեբախտաբար, միակ արգելված կուսակցությունից՝ փետրվարի 5-ին հանդիպելով ՀՅԴ Հայաստանի ԳՄ անդամներ Ռուլանդ Շառոյանի, Գեղամ Մանուկյանի և Վարդան Պետրոսյանի հետ։ Երբ վերջինիս խնդրեցինք մանրամասնել հանդիպման ընթացքում քննարկված հարցերը, պրն Պետրոսյանն ասաց. «Ավելին, քան գրված է «Հայոց աշխարհում», ասել չեմ կարող»։ Ասել է, թե «հանդիպման ժամանակ քննարկվել են Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակի, առաջիկա նախագահական ընտրություններում օրինականության և արդարության ապահովման, ինչպես նաև ընդհանուր հետաքրքրություն ներկայացնող այլ հարցեր»։ Ի թիվս «այլ հարցերի», այնուամենայնիվ, նշվեց «ՀՅԴ օրինական իրավունքների վերականգնման խնդիրը». վարչապետը հավաստիացրել է, որ խնդիրն իր լուծումը կստանա հնարավոր ամենակարճ ժամկետում։ Ըստ պրն Պետրոսյանի, ԳՄ-ը տեղեկացրել է, որ կուսակցության կասեցումից հետո ՀՅԴ սփյուռքի կազմակերպությունների ավելի քան 30 ներկայացուցիչների նկատմամբ հայտարարված «տաբուն» այլևս անվավեր է, և «ընկերներն ազատ կարող են գալ Հայաստան»։ Արգելքը ժամանակին փորձել էր վերացնել նաև նախկին վարչապետ Արմեն Սարգսյանը, որի հրաժարականից հետո, սակայն, սահմանափակումները պահպանվել էին։

Քանի որ նախորդ օրը ՀՅԴ ԳՄ մեկ այլ անդամ Գագիկ Մկրտչյանը ռուսաստանյան հեռուստաընկերություններից մեկին, Փարիզի Հայ դատի ներկայացուցիչ Արա Գրիգորյանն «Ազատություն» ռադիոկայանին տված հարցազրույցներում հայտարարել էին Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածությունն առաջիկա ընտրություններում պաշտպանելու մասին, պրն Պետրոսյանին խնդրեցինք ճշտել ՀՅԴ դիրքորոշումն այդ հարցում։ Ըստ նրա, դա առաջին հերթին ՀՅԴ Հայաստանի գերագույն մարմնի որոշելու խնդիրն է. «Քանի դեռ Հայաստանի կազմակերպությունը պաշտոնապես չի հայտարարել որևէ թեկնածություն պաշտպանելու մասին, արտահայտվող կարծիքները անձնական տեսակետներ են»։ Իսկ դաշնակցության դիրքորոշման հստակեցումն, ինչպես պարզվեց, ակնկալվում է առաջիկա շաբաթվա ընթացքում։ Պրն Պետրոսյանն, իբրև քաղաքական կազմակերպության ղեկավար մարմնի անդամ, խուսափեց անձնական տեսակետը հայտնելուց, սակայն, այնուամենայնիվ, ասաց, որ հրապարակում երևացող թեկնածուներից Դաշնակցության համար ընդունելի համարում երեքը։ Դրանք են սեփական թեկնածու Վահան Հովհաննիսյանը, եթե իրավաբանորեն հնարավոր լինի «տեղավորվել սահմանված ժամկետում», Վազգեն Մանուկյանը, որին Դաշնակցությունն արդեն իսկ պաշտպանել է 1996 թվականին, և Ռոբերտ Քոչարյանը, որը նոր մարդ է այդ առումով։

Անդրադառնալով քաղաքական որոշ շրջանակների կողմից շրջանառության մեջ դրված այն տեսակետին, թե Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականը «ղարաբաղյան մաֆիայի» հաղթանակն էր, ԳՄ ներկայացուցիչն ասաց. «Մենք ի սկզբանե դեմ էինք «ղարաբաղցի-հայաստանցի» հակադրությանը, որ արհեստականորեն ներմուծել է մասնավորապես ՀՀՇ-ն։ Հայտնի է, որ բոլոր եկամտաբեր ճանապարհները և ֆինանսական աղբյուրները վերահսկվում էին հհշական, այսպես ասած, կլանի կամ մաֆիայի կողմից։ Ռոբերտ Քոչարյանն իր գլխավոր խնդիրներից

ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

«Ղարաբաղյան մաֆիայի» վարկածը բամբասանք է

Ասում է ՀՅԴ ԳՄ ներկայացուցիչը Դաշնակցության թեկնածուն՝ առայժմ անհայտ

մեկը դարձրեց այդ ճանապարհների պետության վերահսկողության տակ առնելը և դրանցից ստացվող եկամուտների պետական բյուջե մտցնելը, ինչի արդյունքն ակնհայտ դարձավ Քոչարյանի պաշտոնավարության առաջին իսկ եռամսյակում։ «Ղարաբաղյան մաֆիայի» վարկածն, ըստ էության, քաղաքական շրջանակների կողմից տարածված բամբասանք էր։ Արդարացի չէ նաև այն տեսակետը, թե Քոչարյանը պետական ապարատի հանգուցային կետերը ղարաբաղցիներով է լցրել։ Մաքսային վարչության պետ Ռաշին Ենգիբարյանը ծագումով ղարաբաղցի է, սակայն երկար տարիներ ապրել է Հայաստանում, վարչապետի օգնական Ալեքսան Հարությունյանը նույնպես ծնունդով երևանցի է։ Կարծում եմ, վարչապետն ապացուցել է, որ լայնախոհ է և Հայաստան է եկել ոչ թե «ղարաբաղյան» խնդիրներ լուծելու, այլ հայկական պետականության ամրապնդմանն իր ներդրումը բերելու համար, ամենատարբեր կապերով կապված լինելով Հայաստանի հետ։ Ղարաբաղն ուժեղ է այնքանով, որքանով ուժեղ է Հայաստանը»։

ԼՈԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԱ

Նշանակալի հարյուրամյակ

Հայկական եկեղեցու թեմը ԱՄՆ-ում հիմնադրվել է 1898-ին

«Այս աշխարհում բռնությունների քամին հայերին քշել է իր ծննդավայրից և սփռել աշխարհի բոլոր անկյուններ», հարյուր տարի առաջ գրել է Ամենայն հայոց կաթողիկոս, հասարակական-քաղաքական եռանդուն գործիչ Մկրտիչ Խրիմյանը (Հայրիկ) իր ստորագրած հատուկ կոնդակում, որով հիմնում էր Ամերիկայի հայկական եկեղեցու թեմը 1898-ին։ «Չգիտեմ Ամերիկայում ազատ ապրելու հնարավորությո՞ւնն է, նրա ոսկու հանքե՞րը, տեխնոլոգիական առաջընթա՞ցը, փայլուն հայտնաբերությունե՞րն են Ձեզ հրապուրել, թե՞ ձեր ճակատագիրը, Ձեր տառապանքն ու հինավուրց ապաստանների ավերումն է Ձեզ ստիպել կտրել-անցնել այդ անծայրածիր օվկիանոսը», շարունակում է նա դեռ անտեղյակ ընդամենը մեկուկես տասնամյակ հետո ողջ աշխարհի մերկ աչքերի առաջ կատարվելիք Մեծ եղեռնի ողբերգական իրադարձություններին։

Այս տարվա հունվարի 18-ին, ինչպես հաղորդում է «Արմինըն Միրոր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթը, սկսվել են թեմի ստեղծման հարյուրամյակի տոնակատարությունները։ Այդ օրը սուրբ պատարագ է մատուցվել հայկական համայնքի բոլոր եկեղեցիներում, որոնցում հնչել է նաև Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի, այդ իրադարձությանը նվիրված հատուկ պատգամն ու կոնդակը։ Վառվել է հարյուրամյակի մոմը, որն ամբողջ տարվա ընթացքում վառված է մնալու սուրբ պատարագների ժամանակ։

Անշուշտ, եռանդուն եկեղեցական և հասարակական գործիչն այդ օրերին չէր կարող պատկերացնել ամերիկյան մայրցամաքում բազմամշակույթ հասարակության ստեղծումն ու զարգացումը, ոչ էլ հայերի հսկայական հաջողությունները այնտեղ, բայց նա հոգևոր իմացականությամբ և ապշեցնող հեռատեսությամբ դեռ այն ժամանակ խորհուրդ է տվել իր հայրենակիցներին «միաձուլել իրենց տաղանդը օտարների գիտության և արվեստին, սակայն զգուշանալ ամեն տեսակի կործանիչ ու թունավոր երևույթներ կուրորեն ընդօրինակելուց, քանի որ վերջինս կարող է առաջնորդել կործանման ու անհետացման։ Ամուր կառչած մնացեք ձեր հավատին և թույլ մի տվեք, որ նոր աշխարհի փայլքն ու հրաշքը ձեզ գայթակղեն»։

Իհարկե, Ամերիկայի հայկական եկեղեցին իր գոյության տասնամյակների ընթացքում եղել ու շարունակում է մնալ օտար ափերում հայկական հավատի ու ոգու, լեզվի ու ավանդույթների պահպանման խթանիչ ուժը, սակայն, ցավոք, ինչպես նշում է թերթը, եկեղեցին նաև եղել ու մնում է անմիաբան։

Այնուամենայնիվ, հատկանշական է, որ հակառակ տարաձայնությունների գոյության, նա մի ամբողջ հարյուրամյակ է թևակոխել և շարունակում է անսասան մնալ որպես հոգևոր կառույց։

«Հայաստան» հիմնադրամն այլևս համահայկական չէ՞

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Կանադայից գործակալության ստացած փաստի համաձայն, կանադահայ մի շարք հասարակական, եկեղեցական, քաղաքական կազմակերպություններ, այդ թվում Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ Հայ առաքելական առաջնորդանիստ եկեղեցին, Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը, Ռամկավար ազատական, Հնչակյան կուսակցությունները, Թեքեյան և մի քանի այլ մշակութային միություններ հայտարարություն են ստորագրել, որով ծանուցվում է, որ առաջիկա օրերին ի նպաստ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության կանադահայ համայնքում վիճակահանության տոմսերի վաճառքի ծրագիրն այլևս համազգային բնույթ չի կրի։

Պատճառն այն է, որ, ինչպես նշված է հայտարարության մեջ, Հայ հեղափոխական դաշնակցության ներկայացուցիչները չեն համաձայնել, որ այդ ծրագիրն իրականացվի «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի միջոցով, այլ հանգանակված գումարը փոխանցվի «ՀՅ դաշնակցության հովանու տակ գտնվող Արցախի հիմնադրամին»։ Մինչդեռ համայնքը որոշում ընդունելիս հիմնվել է Հայաստանի և Արցախի իշխանությունների բազմիցս արած այն հայտարարությունների վրա, որոնցում հստակորեն ասվել է, որ ի նպաստ Հայաստանի և Արցախի որևէ նյութական հանգանակություն կամ փոխանցում պետք է կատարվի «Հայաստան» հիմնադրամի միջոցով։

Հայտարարությունն ստորագրած կազմակերպությունները ընդունելի չեն համարել «Հայաստանի և Արցախի ճակատագրական այս օրերին նոր բևեռացումներ քաջալերելու» այս դիրքը։

«Աշխարհը հետևելու է ձեզ»

Նշեց Թոմաս Դայնը, ավելացնելով, որ «երկու թերի ընտրություններից հետո» հնարավորություն է ստեղծվել ազատ և արդար ընտրություններ անցկացնելու

Մամուլի ազգային ակումբի «Աշխարհը և մենք» ծրագրի շրջանակներում փետրվարի 6-ին ՄԱԿ-ի հասարակական տեղեկատվության սրահում լրագրողները հանդիպեցին «Ազատություն. Ազատ Եվրոպա» ռադիոկայանի տնօրեն Թոմաս Դայնի հետ, որը Երևանում էր Բաքու և Թբիլիսի կատարած այցից հետո։

Թոմաս Դայնը տեղեկացրեց, որ իր այցը տարածաշրջան ծրագրված է եղել դեռևս 3 ամիս առաջ, և Հայաստանի վերջին իրադարձությունների հետ «պարզապես զուգադիպել է»։ Սա «Ազատության» տնօրենի երրորդ այցն է Երևան։ Անդրադառնալով ներքաղաքական վերջին զարգացումներին՝ Դայնն ընդգծեց, որ ինչ կատարվել է, կատարվել է առանց բռնության, Սահմանադրության շրջանակներում, և իրավիճակը հանգիստ է։ Միաժամանակ նա նկատեց, որ նոր նախագահական ընտրություններում շատ հարցականներ կան, ուստի և «աշխարհը հետևելու է ձեզ»։ «Սա «հնարավորությունների ժամանակաշրջան է»», նկատեց Դայնը, «երկու թերի ընտրություններից հետո» վերականգնել ժողովրդավարական ընտրությունների ինստիտուտը։

Անդրադառնալով «Ազատություն» ռադիոկայանի աշխատանքներին՝ նրա տնօրենը գոհունակությամբ նկատեց, որ «Ազատություն» ռադիոկայանը Հայաստանում համարվում է արժեքավոր երևույթ։ Նրա հայաստանյան թղթակիցները լրատվությունն ու վերլուծությունը երբեք չեն կառուցում սենսացիաների կամ ասեկոսեների հիման վրա, այլ՝ ճշգրիտ փաստերի։ Վերջին իրադարձությունները լուսաբանելիս «Ազատության» հայկական ծառայությունն անհամեմատ հրատապ և ճշգրիտ տեղեկություններ է հաղորդում, քան մինչև անգամ CNN-ը։

Լրագրողները տեղեկացան, որ «Ազատության» և Հայաստանի ազգային ռադիոյի միջև ժամանակին ստորագրված պայմանագիրը, համաձայն որի հաղորդումները եթեր պիտի արձակվեն միջին և գերկարճ ալիքներով, կգործի առաջիկայում։ «Ազատությունը» հեռարձակվում է 23 երկրներում, օրական ավելի քան 20 մլն ունկնդիր ունի, շաբաթական 700 ժամ է եթերում։ Լրատվությունը հաղորդվում է օրը 3 անգամ մեկական ժամով։

«Հայաստանը ընտրել է ժողովրդավարության ճանապարհը», նկատեց Դայնը, մինչդեռ Ադրբեջանում դեռևս որոշում են, թե որ ճանապարհով են ընթանալու։

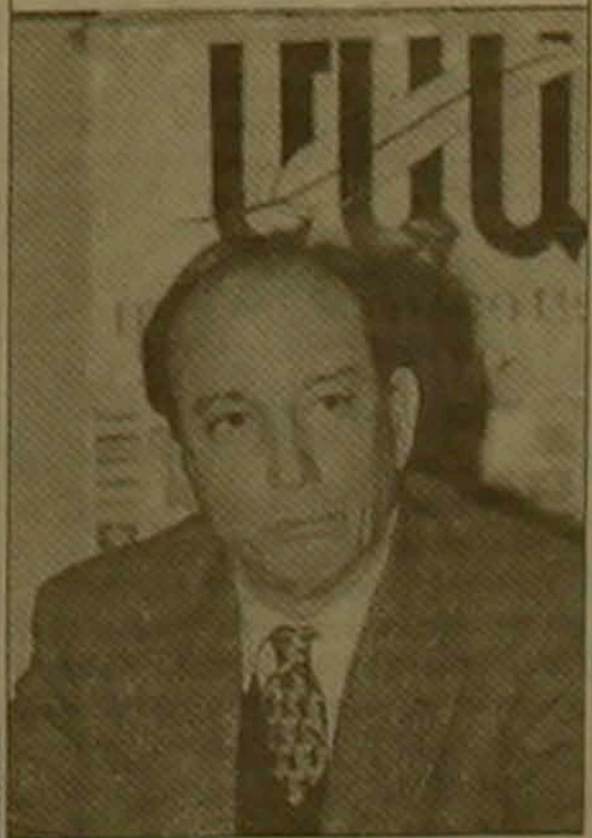

Ի պատասխան մեր հարցի, թե նախագահական ընտրություններից հետո, երբ նորից միջազգային հանրությունը վերադառնա ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորմանը, հնարավո՞ր են փոփոխություններ եռանախագահության առաջարկներում, Թոմաս Դայնը նկատեց, որ համաձայն ողջամտության ու տրամաբանության, հիմնախնդրի կարգավորման բանակցությունները պետք է շարունակվեն, ԱՄՆ-ը ցանկանում է ավելի ակտիվ դեր ստանձնել այդ գործընթացում։ Ինչ վերաբերում է այն հարցին՝ «կոշտ» դիրքորոշման կողմնակիցնե՞րը եկան իշխանության, թե ոչ, այդ առումով Դայնը նշեց, որ ինչպիսին էլ լինի երկրի ղեկավարի դիրքորոշումը, վերջինս հստակ պետք է գիտակցի, որ «վտանգելու է իր քաղաքական կարիերան։ Խաղաղության համար պետք է ռիսկի գնալ, դա է ղեկավարության խնդիրը»։ Իսկ հակամարտության լուծումը բխում է բոլոր կողմերի, ինչպես նաև՝ ԱՄՆ-ի շահերից։

«Եթե չունենաք ազատ խոսք և ազատ մամուլ, եթե օրենքի գերակայություն չլինի այս երկրում, կոռուպցիան կուտի երկիրը», «Հայաստանը կկարողանա իրեն հավաքել և անցկացնել ազատ և արդար ընտրություններ», նշեց Դայնը։

Վերադառնալով ռադիոկայանի հիմնադրմանը, տնօրենը նշեց, որ 1953 թ. Մյունխենում «երկաթյա վարագույրի վրայով», Ստալինի մահից 3 օր առաջ սկսեցին հեռարձակվել ռադիոկայանի հաղորդումները։ «Ազատություն» ռադիոկայանի արժեքներն իմ արժեքներն են», ընդգծեց Դայնը։

Ի պատասխան լրագրողներից մեկի հարցադրման, թե ինչո՞ւ է ԱՄՆ-ը ռմբակոծում Իրաքը, իսկ Ղարաբաղին և Հայաստանին խաղաղության ճանապարհը ցույց տալիս՝ մոռանալով ազգերի ինքնորոշման սկզբունքը, Դայնը նշեց, որ «Սադդամի դիկտատուրայի ֆոնի վրա անիմաստ է հուսալ, թե Բաղդադում ինքնորոշում տեղի կունենա», իսկ Ղարաբաղի դեպքում հարցրեց, թե «ո՞վ պետք է անցկացնի հարցումը (նկատի ունի հանրաքվեն-Ն. Մ.) և ո՞վ ճանաչի արդյունքը»։

Չնայած այսևայլ մասամբ «թե»-ական արտահայտություններին, Դայնը չմոռացավ նշել, թե ոչ ոք չի մոռանում, որ «20-րդ դարի առաջին ցեղասպանությանը ենթարկվեցին հայերը, երկրորդին՝ հրեաները»։

Երեկոյան «Արմենիա» հյուրանոցի հայելապատ սրահում ընդունելություն տրվեց ի պատիվ տեր և տիկին Թոմաս Դայնի և մյուս հյուրերի։

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Հասարակություն

Հարկային քաղաքականության Սկիլլան եւ Քարիբդիսը

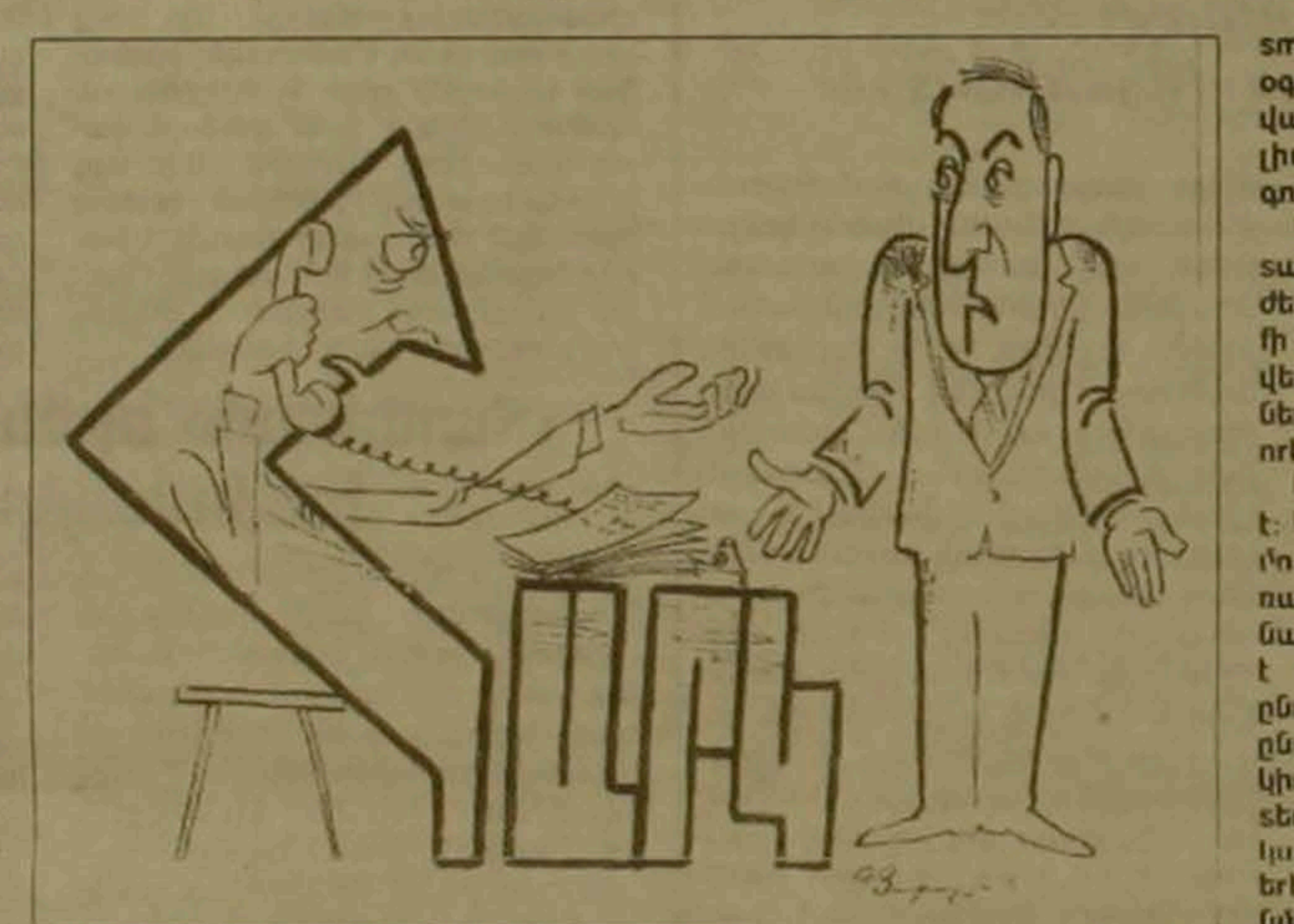

Պատմությունը տալիս է օրինակներ, երբ այս կամ այն երկրի բնակչությունը չի կատարել հարկային պարտավորությունները: Իսկ երբ պետությունը չի կարողանում լուծել հարկահավաքության խնդիրը, դա հանգեցնում է անարխիայի կամ դիկտատուրայի: Խնդիրը կարգավորելու համար համարյա բոլոր ժամանակներում գործել է տնտեսական հանցագործության կանխավարկածը, որպես հարկային պարտավորությունները չկատարելու համար տրված գնահատական:

Պատմությունը, սակայն, վկայում է, որ պատժելու ճանապարհով գնացող իշխանությունները պարտվել են: Դրանց ծայրահեղ դրսեւորումները ներկայումս եւս արդյունք չեն տալիս:

Ուրեմն՝ կա 2-րդ ճանապարհ, որով էլ փորձում են ընթանալ արեւմտյան հասարակարգերում, առաջնորդվելով այն ըմբռնմամբ, որ ժողովրդավարությունը հենց ենթադրում է ժողովրդի համաձայնությունը՝ մուծել սահմանված հարկերը:

Նման դեպքերում պետությունն իրեն հարց է տալիս, թե ես չե՞մ մեղավոր, որ իմ քաղաքացիները խուսափում են հարկերից: Արդյոք շատ չե՞ն օրենքները «մորուքային» հարկերի մասին, որով Պետրոս Մեծը փորձում էր քամել ազնվականների գրպանները: Ընդունելի՞ է արդյոք բյուջե կազմելու այն պրակտիկան, որի համաձայն կազմվում է նախ ծախսային մասը, ապա կազմվում է հարկային մուտքերի, այսպես ասած, պետպլանը: Սա նշանակում է, որ հաշվի չեն առնվում ազգաբնակչության իրական տնտեսական հնարավորությունները: Շեշտը դրվում է ցանկալիի վրա, եւ հարկահավաքը հաճախ կանգնում է մութ սենյակում սեւ կատու փնտրելու անհրաժեշտության առջեւ, նախապես իմանալով, որ կատուն չկա:

Եվ այսպես՝ անհամար հարցեր ու նույնքան եւ ավելի պատասխաններ: Ասենք՝ կարելի՞ է սահմանափակել բյուջեի ծախսային մասը: Նույնիսկ ենթադրենք ոչ, էլ տեղ չկա: Բայց չէ՞ որ խնդիրը ոչ թե քիչ ծախսելն է, այլ ճիշտ ծախսելը:

Հարկային ճգնաժամը հենց ժողովրդավարության ճգնաժամն է, եզրակացնում են իրավական հասարակարգերի փորձագետները: Աշխարհում, սակայն, կան նաեւ ոչ իրավական հասարակարգեր, որոնցում գործող հարկային համակարգերը իրավականից տարբերվում են այնքան, որքան որ նախնադարյան քարե կացնով աշխատող մարդը տարբերվում է այսօրվա համակարգչով աշխատող մարդուց:

Իր ամանորյա ուղերձում խոսելով 97-ի արդյունքների մասին, ՀՀ նախկին նախագահը նշեց, որ տնտեսության ոլորտում տեղ են գտել մի շարք մտահոգիչ երեւույթներ, որոնց խորքային բնույթը պահանջում է ոչ թե զուտ վարչարարական, այլ ռազմավարական, տնտեսագիտական լուծումներ:

Ինչ նկատի ուներ նախագահը ռազմավարական, տնտեսագիտական լուծումներ ասելով:

Այս հարցի պատասխանը կարելի է կռահել, նկատի առնելով նույն ուղերձում արտահայտված մեկ այլ միտք: Այն, որ հուսադրող վիճակ է ստեղծվել հարկային պարտավորությունների կատարման գործում, սակայն տնտեսական աճի տոկոսը եղել է նախատեսվածից ցածր:

Առաջին հայացքից թվում է՝ հակասություն կա: Եթե անհրաժեշտ է անել այսքան բյուջետային ծախսեր, եթե հարկերը հավաքվել են ժամանակին, իսկ բյուջեն էլ սոցիալ-տնտեսական զարգացման բյուջե է, հետեւապես համարժեք հուսադրող վիճակ պետք է լիներ նաեւ տնտեսական աճի ասպարեզում:

Պարզվում է, սակայն, որ հարկային պարտավորությունների կարգապահ կատարումն անհրաժեշտ, բայց ոչ բավարար պայման է պետության ամրության՝ հիմքը հանդիսացող տնտեսական աճն ապահովելու համար:

Շուկայական տնտեսություն ունեցող զարգացած երկրի տնտեսական աճը պայմանավորված է տնտեսության ազատականությամբ, որն արտահայտվում է գործարարության ու ձեռներեցության տեսքով: Իսկ հարկային անկատար համակարգը բիզնեսին ստիպում է շարժվել դեպի մութ տեղ, դեպի ստվեր:

Սեփական երկրներում նման տարածքներ չգտնելու դեպքում այդ բիզնեսը լեգալ ու անլեգալ ճանապարհներով հեռանում է երկրից: Մնում է ստվեր կամ հեռանում է, երկու դեպքում էլ պատճառ դառնալով տնտեսական աճի նվազման:

Մեզ նման անցումային փուլի երկրներում այս չարիքի դեմ տարվում է որքան հետեւողական, նույնքան էլ առայժմ անարդյունք պայքար: Պայքարում են նաեւ մեր իշխանությունները: Ոչ վաղ անցյալում ստանձնելով վարչապետությունը, Ռոբերտ Քոչարյանն իր առաջին հրապարակային ելույթներից մեկում նկատեց, որ շատ գործարարներ հեռացել են Հայաստանից, եւ պետք է այնպես անել, որ նրանք վերադառնալով իրենց բիզնեսը ծավալեն Հայաստանում: Մյուս կողմից ուղղակի կամ անուղղակի ընդունելով ստվերային տնտեսության գոյությունը, վարչապետը հայտնեց, որ ինքն անհաշտ պայքար է ծավալելու դրա դեմ ու իր համար չեն լինելու առանձնաշնորհված կլաններ:

Հետագա ամիսներին, ցավոք, այս մասին քիչ են խոսում: Ընդունենք, որ սա պայքարի ինկուբացիոն փուլն է:

Իշխանությունն իրավունք չունի լինելու այն այգեպանի նման, որ շիվը տնկելուց հետո անընդհատ բացում է արմատը, ստուգելու համար արմատակալե՞լ է, թե ոչ:

Ստվերային տնտեսության մասին վերջին խոսակցությունն իմ հիշողության մեջ մնացել է անցյալ տարվա կեսերից, երբ պատգամավոր Սերգեյ Երիցյանի հարցին վիճակագրության գործի ղեկավար Էդվարդ Աղաջանովը խորհրդարանում պատասխանեց, որ մեզանում ստվերային տնտեսությունը կազմում է մոտավորապես 53 տոկոս: Սա արդեն կատակ չէ: Սա նշանակում է, որ երկրում համախառն արդյունքի կեսից ավելին թաքցվում է պետությունից:

Արեւմուտքում, որտեղ նույնպես հարկերից խուսափում են, բայց դա կրում է էպիզոդիկ եւ ոչ թե մերի նման զանգվածային բնույթ, գտնում են, որ նման դեպքում այսքան հարկատուներ տնտեսական ապստամբության մեջ են պետության հետ:

Պատմությունը գիտի այդ ապստամբությունները մարելու երկու ճանապարհ:

Կամ Պետրոս Մեծի նման պատժիչ զորքեր են ուղարկում Աստրախան, կամ օսմանյան վեզիրների նման ուղարկում են մի հարկահավաքի, նրան հսկելու համար ուղարկում են մի ուրիշի, այս մեկին հսկելու համար՝ երրորդին, չորրորդին եւ այսպես շարունակ: Եվ կամ էլ չինական կայսեր նման ապստամբած ժողովրդին դիմում են հրովարտակով եւ ասում. մենք հասկանում ենք, որ եթե ձեզ այս աստիճան ծանր դրության մեջ չդնեինք, դուք չէիք դիմի այս քայլին:

Եվ այն իշխանությունները, որոնք հասել են միջնադարի չինական կայսեր մակարդակին, կարողացել են այսօրվա ճապոնացիների նման առանց մեծ ջանքերի գործունեության որոշ տեսակների գծով ապահովել ստացված շահույթի մինչեւ 80 տոկոս հարկային մուծումներ:

Եվ ընդհանրապես աշխարհը վերագարկած փորձ ունի, որը պարտադիր է նկատի առնել ցանկացած ժողովրդի պարագայում: Հենց այս պահին կան մեր առջեւ դրված նույն խնդիրներն ունեցող երկրներ: Եվ բոլորն էլ փնտրում են խնդրի լուծման լավագույն տարբերակներ:

Վրացիների մոտեցումը՝ բազմապատիկ բարձրացնել հարկային տեսուչների աշխատավարձը՝ մի կողմից թվում է համոզիչ: Մյուս կողմից նման քայլը հիմնավորելու համար պետությունն ստիպված պետք է լինի արդարանալ բյուջեից սնվող գիտական, կրթական, մշակութային եւ այլ ասպարեզների ներկայացուցիչների առջեւ, որոնք արածի դիմաց համարյա բան չեն ստանում: Բայց մոտեցման հեղինակները գտնում են, որ սա էլ յուրատեսակ շոկային թերապիա է, որ հետո կհանգեցնի ստույգ արդյունքների: Թերեւս է թվում նաեւ ռուսական մոտեցումը՝ արդյունավետ հարկահավաքի համար ունենալ ավելի շատ կառույցներ:

Արեւմուտքում այս նպատակով ի թիվս այլ գործոնների կարեւորում են քրիստոնեական էթիկայի գործոնի ուժեղացումը: Հովհաննես Պողոս Երկրորդ պապի շատ ուղերձներում բնակչությանը կոչ է արվում կանոնավոր մուծել հարկերը: Կարծես թե մեր եկեղեցին նույնպես այստեղ կարող է դեր ունենալ:

Այս շարադրանքը գրի առնելու օրերին հարկային տեսչությունը կազմակերպել էր սեմինար-խորհրդակցություն խոշոր հարկատուների մասնակցությամբ: Վատ չէ: Հարկային-իրավական իմացության մակարդակը պետք է մշտապես բարձրացնել: Բայց առավել կարեւոր է խոշոր հարկատուների մասնակցությունը հարկային իրավական նորմերի մշակման գործում:

Հարկային հիմնական ծանրությունը կրում են լեգալ արդյունաբերողները, որոնք հիմնական հարկատուներ էին նաեւ անցյալի տասնամյակներում: Եվ հասկանալ նրանց կարծիքը կարող էր որոշիչ լինել՝ հարկային համակարգի բարեփոխմանը նվիրված այն բաց քննարկումների ընթացքում, որոնց դեպքում նույն քաղաքակիրթ Արեւմուտքում պարտադիր մասնակցում են հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ: Իսկ մեզանում առայժմ գործում է աշխատանքի բաժանման արտասովոր սկզբունքը, որ հարգի է ոչ քաղաքակիրթ աշխարհում: Ոմանք գրում են հարկային օրենքները, մյուսները ապրում են այդ օրենքներով:

Հարկային պրակտիկայում առկա պրոբլեմների ընդհանրությունը ուրախալի է: Այն առումով, որ եթե ոչ մենք, ապա անցումային փուլի մյուս երկրներում անպայման ելքային ճանապարհներ գտնելու են: Մնում է վերցնել եւ փորձը տեղայնացնել: Ցավոք, այստեղ նույնպես տկարությունները նույնական են, բայց ամոքելու ճանապարհները՝ ոչ: Ամենավերջին օրինակը մեզանում հունվարի 10-ից գործող մի հարկատեսակ է, որ կազմում է 10 հազար դրամ, բայց անունն այդպես էլ ստույգ չի ձեւակերպվում:

Եթե հարկատեսակ է, որ սահմանվում է օդային փոխադրումների համար, ապա ինչպես է, որ չի վերաբերում, ասենք, «Երեւան-Գյումրի» օդանավային փոխադրականին (շատ տարօրինակ կլիներ): Եթե ֆիզիկական անձանց կողմից երկրի սահմանն անցնելու համար է, ապա ինչպես է, որ չի վերաբերում երկաթուղուն եւ ավտոփոխադրականին: Որպես հիմնավորում գտնում են, որ նման հարկատեսակ կա աշխարհի շատ երկրներում: Ինչու չկիրառել նաեւ մեզ մոտ: Չէ որ սա հնարավորություն կտա բյուջեի մուտքերն ավելացնել մոտ 10 միլիոն դոլարով: Օդային փոխադրականից մեզ մոտ օգտվում է տարեկան մոտ 540 հազար մարդ: Նրանցից մոտ 75 հազարն օգտվում է հարկային արտոնություններից եւ այս հարկը չի վճարի: Ճիշտ կլիներ, սակայն, որ հարկատեսակը չկիրառվեր մի քանի պատճառներով:

Ժամանակակից համաշխարհային զարգացման կարեւորագույն ռեսուրսը տեղեկատվությունն է: Տեղեկատվություն՝ լայն իմաստով: Տնտեսական պայքարում այսօր հաղթում է նա, ով ունի ամենալայն, ամենաանսահմանափակ կապ, տեղեկատվության համաշխարհային աղբյուրների հետ: Քաղաքակիրթ երկրներում այսօր հարստության չափանիշը համարում են ոչ թե Մարքսի ասած՝ «հասարակության անդամների ունեցած ազատ ժամանակն», այլ տվյալ երկրի տրանսպորտի, կապի, տեղեկատվական ցանցի կատարելության ու զարգացման աստիճանը:

Ազգի զարգացման մասին դատում են առաջին հերթին ավտոմեքենաների թվով, փոխադրումների, օգտագործված տպագրական թղթի, «Ինտերնետից» օգտվելու հնարավորությունների ծավալներով, համակարգչային ցանցի լիարժեքությամբ, արտասահմանյան գործուղումներով եւ այլն:

Այս ամենի ամբողջությունը թույլ է տալիս ստանալ տեղեկատվական լիարժեք սնուցում: Արդյունքում երկիրը ոտքի է կանգնում ոչ պակաս արդյունավետորեն, քան եթե կիրառվի միլիարդների հասնող վարկային ներդրումների որեւէ տարբերակ:

Սա խնդրի ռազմավարական կողմն է: Կա նաեւ ասենք սոցիալական կողմը: Չէ որ նման հարկատեսակը բացառապես խտրական է բնակչության անապահով խավերի համար եւ դրանով է պայմանավորված հարկատուների ընդդիմությունն այս հարցում: Իսկ ընդհանրապես նման հարկատեսակ կիրառելով մենք խախտում ենք ազատ տեղաշարժի մարդկանց սահմանադրական իրավունքը: Ինչ վերաբերում է այլ երկրների փորձին, ապա ասել, թե նման հարկատեսակ կա այլ երկրներում, նույնն է ասել, թե շատ երկրներ էլ կան, որոնցում մշակվում եւ կիրառության մեջ են դրվում միջազգային տուրիզմի զարգացումը խթանող հատուկ ծրագրեր: Ոչ ստույգ տվյալներով, քաղաքակիրթ կոչվող երկրներում նման հարկատեսակը վերացել է Լուսավորության կոչվող դարաշրջանում (այն ժամանակ ինքնաթիռ չկար, բայց սահմանն անցնում էին):

Ինչ վերաբերում է 75 հազար արտոնյալներին, ապա շատ կասկածելի է, թե ովքեր են նրանք: Խոսքը լեգալ արտոնությունների մասին է:

Դարձյալ ձեռքս Արեւմուտքի կողմ մեկնելով պիտի վկայակոչեմ նրանց. եթե պետությունը հարկային արտոնություն է սահմանում, ապա սա խոսում է պետության անզորության եւ ոչ թե ուժի մասին: Նշանակում է՝ պետությունը արժանավորին խրախուսելու այլ լծակներ չունի: Խոսքը, բնականաբար նպաստառու խավերի մասին չէ: Որքան ժամանակ տնտեսական դիտորդներն ահազանգ են հնչեցնում, որ մեզանում արդեն ձեւավորվում են հարկային դասեր: Ժամանակին նման հիվանդությամբ տառապել է Բյուզանդական կայսրությունը: Պետությունն իր հարցերը լուծելու համար բարձրացնում էր հարկային բեռը, բայց այն ժամանակ էլ կային «ուժեղ» մարդիկ՝ դինասներ, որոնք ոչ միայն հարկեր չէին վճարում, այլեւ իրենց հովանավորության տակ էին առնում հասարակ մարդկանց: Վերջիններս լրիվ կամ մասնակի ազատվում էին հարկային պարտավորություններից, բայց ճիշտ այդքան էլ կորցնում էին իրենց ազատությունը: Ինչքան շատ մարդ էր մտնում դինասների հովանավորության տակ, այնքան մեծանում էր հարկային բեռը ազատությունը գերադասող քաղաքացիների վրա: Ինչ վերաբերում է անլեգալ արտոնություններին, ապա բյուջեի դեֆիցիտը լրացնելու հոգսը նետված հարկատեսակով դնելով անհատական հարկատուների վրա, կարծես մերոնք էլ անուղղակի ընդունեցին, որ դժվարանում են գործ ունենալ «դինաս-կորպորացիաներ-ընկերություններ-միավորումների» հետ: Իսկ վերջիններս էլ շահագրգռված չեն հարկային ընդհանուր բեռը թեթեւացնելու հարցում: Սա կնշանակի թույլ տալ, որպեսզի պակաս առանձնաշնորհված խոշոր հարկատուները կարողանան մրցակցության մեջ մտնել առանձնաշնորհվածների հետ:

Վերջերս ՍԴ քննարկեց արտասահմանյան վարկերի իրացման իրավակիրառական պրակտիկայում տեղ գտած մի շարք գործեր: Պարզվում է, որ եղել են իրավաբանորեն լիկվիդացված կազմակերպություններ, որոնք այս կարգավիճակով էլ շարունակել են ստանալ վարկեր եւ դրանք ծախսել են դարձյալ օրենքի խախտմամբ: Ի՞նչ ենք անելու:

Ռուսաստանի Պավել Առաջին թագավորը 18-րդ դարավերջին հրամայում էր կլոր գլխարկ կրող «դինասներին» կանգնեցնել փողոցում եւ որպես պատիժ գանձել տուգանային հարկեր: Իսկ մենք առայժմ կարողանում ենք փողոցում կանգնեցնել ծուկ վաճառողներին, որոնց տեսքից երեւում է, որ ընդամենն օրվա հացի փող են աշխատում:

Ռուսաստանը մեծ տարածք ու տնտեսական վիթխարի պոտենցիալ ունեցող երկիր է: Նրանց մասշտաբներով մենք քանդողական ոչինչ չենք կարող անել: Հենց առաջին քայլից հետո քար-քարին չի մնա: Բայց նույն Ռուսաստանում կանոնակարգում են, ասենք, տեսաձայնային շուկան: Որոշ հաշվարկներով տեսահենության դեմ արդյունավետ պայքարը կարող է մեր բյուջեին բերել տարեկան այնքան օգուտ, որ դրանով կարելի կլինի նկարահանել 2-3 լիամետրաժ ֆիլմ: Իսկ մենք կոնսերվացնում ենք «Հայֆիլմը»: Մինչեւ ե՞րբ...

Հասկանում եմ, որ սա ռետորական հարց է: Հարց, որին չեն պատասխանում, արձագանքում են: Հարց, որ կարելի էր եւ չտալ, քանզի որեւէ մեկի փրկարար արձագանքի պետք չէ սպասել:

Խորհրդարանի հանձնաժողովից որ հասաս: Հացի գինն ավելացել է, ասում են՝ չի ավելացել, օրենքն է կիրառվում: Հիմա էլ կարող են ասել՝ հարկերից ինչ ես հասկանում: Եվ ճիշտ կլինեն: Ես իրենց չափ չեմ պատկերացնում, թե ինչպես են վճարվում հարկերը եւ ինչպես չեն վճարվում: Դրա համար էլ համոզված եմ՝ այս շարադրանքում կարող են լինել վիճելի մոտեցումներ, սխալներ, բացթողումներ:

Դրա համար էլ նկատի առնելով նյութի նեղ մասնագիտական պահանջները, առաջ քաշեցին հիմնականում իբր թե ռազմավարական խնդիրներ: Բայց պարզ է, որ հազար ու մի հարց կա նաեւ գործնական աշխատանքում: Հարկային գործի պատմությունը հազարապատկեր դրամա է, ոչ միայն հարկատուների, այլեւ հարկահավաքների համար: Շատ հարցեր կարծես թե իրենք էլ չգիտեն: Խոսքը միայն հայաստանցիներիս մասին չէ: Երկրներ կան, որոնցում գործող օրենքներով թույլատրվում է մատնել հարկեր թաքցնող հարեւանին, պայմանով, որ մատնիչն ստանա 10 տոկոս շահ: Մեզ մոտ չկա, եւ լավ է: Որովհետեւ դրա վերջը 37 թիվն է: Մյուս կողմից՝ պետական կառավարման մարմիններում եղած չարաշահումներն ու հանցագործությունները, իրոք, դժվար է բացահայտել: Հարկային տեսչության պետ Արտաշես Թումանյանի խոստովանությամբ հարկատու-հարկային մարմիններ փոխհարաբերություններում եղած խախտումները կատարվում են երկու կողմերի սիրահոժար համաձայնությամբ: Եվ որպես կանոն երկուսին էլ ձեռ է տալիս:

Սա արդեն ուրիշ խոսակցության նյութ է:

Իսկ այս նյութի հետ կապված, թերեւս, մնում է ավելացնել, որ Արտաշես Թումանյանի ասած երկուսից մեկը պետության հարկահավաք կառույցն է, մյուսը՝ խոշոր հարկատուներն են: Երկուսի արանքով հոսում է մեր հարկային քաղաքականության առայժմ պղտոր գետը: Իսկ գետով լողում-անցնում ենք մենք որպես նավակներ-հարկատուներ, ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց տեսքով (տես հունական դիցաբանության լեգենդը Սկիլլայի եւ Քարիբդիսի մասին): Ուրեմն՝ ինչ: Ուրեմն այն, որ տարեվերջին խորհրդարանն առանց աղմուկի հաստատեց 98-ի բյուջեն՝ 160 միլիարդ 783 միլիոն 818 հազար դրամ եկամուտների եւ 211 միլիարդ 702 միլիոն 503 հազար դրամ՝ ծախսերի տեսքով: Տեսնենք, ինչպես ենք ապահովելու բյուջեի մուտքեր եւ ինչպես են ծախսվելու դրանք:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԽՈՍԿԱՆԴԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ միջազգային

ՖՐԱՆՍԻԱ

Ժան Պիեռ Ֆուրե. Պետք է ճանաչել ցեղասպանությունը

Ժան-Պիեռ Ֆուրեն Անդրե Սանտինիի, Ֆրանսուա Ռոշբլուանի եւ Ռոլան Բլյումի հետ մեկտեղ Ֆրանսիայի խոշորագույն աջ կուսակցություններից մեկի՝ Ֆրանսիայի ժողովրդավարության միության (ՖԺՄ) այն պատգամավորներից է, որոնք ամենից հաճախ են խորհրդարանում պաշտպանում հայ ժողովրդի իրավունքները: Չնայած նրանց գործադրած ջանքերին, ՖԺՄ-ն, ի տարբերություն ձախ կուսակցությունների, մինչեւ օրս չի ճանաչել հայոց ցեղասպանության փաստը: Ժան-Պիեռ Ֆուրեն միաժամանակ Փարիզի մերձակա հայաշատ քաղաքներից մեկի՝ Կլամարի քաղաքապետն է: Ստորեւ որոշ կրճատումներով ներկայացնում ենք նրա հարցազրույցը «Նուվել դ'Արմենի» ամսագրի հետ:

– Կլամարի քաղաքագլուխ ընտրվելուց առաջ դուք ճանաչո՞ւմ էիք հայերին:

– Ես ծնվել եմ Կլամարում եւ դպրոցում, լիցեյում եւ իմ հետագա կյանքում ճանաչել եմ հայերին: Ես ընտրվեցի 1971 թ. եւ այդ ժամանակվանից մինչեւ օրս մունիցիպալ խորհրդում միշտ էլ հայեր են եղել: Կլամարում հայ համայնքը ամենամեծն է: Կան նաեւ պորտուգալացիներ, իտալացիներ, ալժիրցիներ, թունիսցիներ եւ մարոկկոցիներ, բայց հայերի թիվն ամենամեծն է, քանզի նրանք կազմում են բնակչության մոտ 5 տոկոսը:

– Կլամարն օգնո՞ւմ է Ստեփանակերտի համալսարանին:

– Այո, հինգ տարուց ի վեր մենք նյութապես օգնում ենք նրանց: Այսօր փորձում ենք ֆինանսավորել ֆրանսերենի դասընթացները: Կապն ապահովում է փոխքաղաքապետ Հակոբ Արթինյանը:

– Պատրա՞ստ եք եղբայրանալ Հայաստանի կամ Ղարաբաղի որեւէ քաղաքի հետ:

– Թէեւ նախ[illegible] Ղարաբաղի [illegible] քաղաք, բայց պետք է ապահովել նաեւ դեսպանատան համաձայնությունը: Անձամբ ես առավել կողմնակից եմ հովանավորմանը, քան եղբայրացմանը: Եղբայրացման դեպքում կողմերից յուրաքանչյուրն ինչ-որ բան է տալիս մյուսին: Մինչդեռ ինձ թվում է, որ սկզբնական շրջանում օգնություն պետք է ցույց տա Կլամարը: Իսկ հետագայում կարելի է մտածել նաեւ եղբայրանալու մասին:

– Ինչո՞ւ եք նախընտրում Ղարաբաղը:

– Որովհետեւ ներկայումս ամենամեծ դժվարություններն այնտեղ են: Անշուշտ Հայաստանը դեռ հոգսեր ունի, բայց այսօր նա անկախ երկիր է: Մինչդեռ Ղարաբաղը դեռ պետք է պայքարի իր անկախության համար եւ խնդիրներ ունի Բաքվի հետ:

– Դուք պատրա՞ստ եք քաղաքական առումով պաշտպանել Ղարաբաղին:

– Հաճախ եմ փորձել: Կարծում եմ, պետք է հասնել նրան, որ Ղարաբաղի հայերն իրենք ազատորեն տնօրինեն իրենց ապագան եւ ոչ թե միջազգային հանրությունը նավթի հետ կապված զուտ տնտեսական պատճառներով: Ես անթույլատրելի եմ համարում, երբ կշեռքի մի նժարին դնում են հայերին, իսկ մյուսին՝ նավթային շահերը:

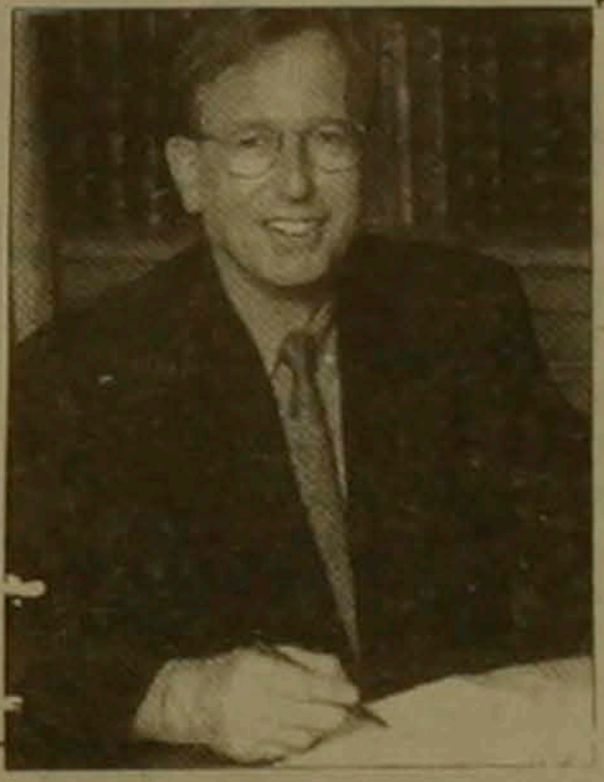

– Իսկ ի՞նչ են մտածում ՖԺՄ-ի մյուս անդամները:

– Նրանցից շատերը ծանոթ են խնդրին, մի քանիսն էլ լրջորեն զբաղվում են դրանով: Խոսքը Ֆրանսուա Ռոշբլուանի, Անդրե Սանտինիի, Ռոլան Բլյումի մասին է: Մենք շատ ուշադիր ենք այն ամենի նկատմամբ, ինչը վերաբերում է Հայաստանի եւ Ղարաբաղի ճակատագրին:

– «Ֆրանսիացիները եւ հայոց ցեղասպանությունը» թեմայով մեր անցկացրած հարցման ընթացքում Ժիլ դը Ռոբյենը կողմ արտահայտվեց Ֆրանսիայի կողմից ցեղասպանության ճանաչմանը, բայց դա դեռ կոնկրետ արտահայտություն չի գտել:

– Իմ կուսակիցներից ոմանք ասում են, որ պետք է ճանաչել այն: Մենք կկարողանանք առավել հիմնավոր պահանջներ ներկայացնել Թուրքիային, եթե Ֆրանսիան ինքը ճանաչած լինի ցեղասպանությունը:

– Ազգային ժողովում ցեղասպանության ճանաչման կոչերը սովորաբար հնչում են ընդդիմության շարքերից: Հենց որ ընդդիմությունն անցնում է իշխանության գլուխ, այդ հարցը մոռացության է մատնվում: Դուք մեզ ի՞նչ խորհուրդ կտայիք:

– Իրոք, կառավարման պատասխանատվություններով չկաշկանդված պատգամավորներն ավելի շատ են զբաղվում սկզբունքային հարցերով: Իսկ երբ նրանք մտնում են կառավարության մեջ, նախապատվությունը տալիս են գործնական հարցերին: Այդ ժամանակ նրանք տեսնում են հայկական հարցը, թուրքական հարցը, Ադրբեջանի, Եվրոպայի հարցերը եւ այլն: Սկսում են մտածել. «Եթե դիպչենք մի բանի, կարող ենք ամեն ինչ հավասարակշռությունից հանել»: Սա է պատճառը, որ սոցիալիստներն այսօր փակուղի են մտել այդ հարցում: Երկյուղներ ունեմ, որ այս գաղափարը մեծ դժվարությամբ կկարողանանք անցկացնել:

– Պատրա՞ստ եք, արդյոք, պարոնայք Սանտինիի, Ռոշբլուանի եւ Բլյումի հետ մեկտեղ ձեր կուսակցությանը բանաձեւ ներկայացնել ցեղասպանության ճանաչման վերաբերյալ:

– Կարող եմ նման առաջարկության պատասխանատվություն ստանձնել: Բայց, ճիշտն ասած, համոզված չեմ, թե այդ բանաձեւը հավանություն կստանա: Պատրաստ եմ Անդրե Սանտինիի համաձայնության դեպքում նրա հետ կազմել համապատասխան տեքստ, որը մեր խորհրդարանային խմբակցության հավանությունը ստանալուց հետո ի վերջո Ազգային ժողովում կներկայացվեր որպես օրինագիծ:

Պատրաստեց
ՊԵՏՐՈՍ ՌԵՇԻՇՅԱՆԸ

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Հնդկաստանը շահագրգռված է Կասպիականի նավթի Ադրբեջանի նախագծերով

ԴԵԼԻ, 6 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: «Հնդկաստանը պատրաստ է դառնալու Կասպիականի ադրբեջանական նավթի նախագծերի իրականացման գլխավոր մասնակիցներից մեկը, ինչպես նաեւ Բաքվի հետ զարգացնել համագործակցությունը դեղագործության ոլորտում», այսօր այստեղ հայտարարեց Հնդկաստանի արտգործնախարարության քարտուղար Նարեշվար Դայալը:

Անդրադառնալով Ադրբեջանի պաշտոնական ներկայացուցիչների հետ օրերս Բաքվում վարած բանակցություններին, նա նշել է, որ Հնդկաստանի նավթի ու բնական պաշարների պետական հանձնաժողովը ձգտում է ընդգրկվել այն միջազգային կոնսորցիումների մեջ, որոնց իրավունք է ընձեռված հետախուզելու եւ հետագայում մշակելու Կասպից ծովի ընդերքյա ցամաքալեզվակի ադրբեջանական հատվածի նավթի հեռանկարային նոր հանքավայրերը:

Ներկայումս այդ հնդկական կազմակերպությունը, դիվանագետի խոսքերով, շարունակում է բանակցություններ վարել կոնսորցիումի մեջ մտած «Իտոչու», «Իմպեքս» ճապոնական կորպորացիաների եւ մի շարք ուրիշների հետ՝ նպատակ ունենալով միանալու Կասպիականի «Յանան թափա», «Աթաշգյահ» եւ «Մուղան դենիզ» հեռանկարային հանքավայրերի մշակման խոշորածավալ նախագծի իրագործմանը, որոնք միասին, ըստ գնահատումների, 100 միլիոն տոննա «սեւ ոսկի» են պարունակում: «Հնդկաստանը լավ հնարավորություններ է պահպանում դառնալու ճապոնական, ինչպես նաեւ հավանաբար իտալական կոնսորցիումի անդամ, որը հիմնել է «Ագիպ» ընկերությունը Կասպիականի հարավային գոտու «Քյուրդաշի» հանքավայրի մշակման համար», նշել է Դայալը:

Ադրբեջանի հետ Հնդկաստանի համագործակցության մյուս հեռանկարային ուղղությունը մնում է դեղագործության ոլորտը, ասել է նա: Ներկայումս Հնդկաստանն է ապահովում Ադրբեջան ներմուծվող դեղորայքի եւ դեղապատրաստուկների 30 տոկոսը: Դրանց խոշորագույն արտադրողը՝ «Աջանտա ֆարմա» հնդկական ընկերությունը նախատեսում է Ադրբեջանում ստեղծել համատեղ ձեռնարկություն եւ այդ երկրում կազմավորել զանազան տեսակի դեղորայքի արտադրություն նորագույն տեխնոլոգիաների օգտագործմամբ:

Վրաստանը կդառնա՞ էլեկտրաէներգիա արտահանող երկիր

ԹԲԻԼԻՍԻ, 6 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Առաջիկա տարիներին Վրաստանը պետք է դառնա էլեկտրաէներգիա արտահանող երկիր: Վրաստանի նախագահի խոսքերով, այդպիսին է երկրի տնտեսական բարեփոխման երկրորդ փուլի հիմնական նպատակներից մեկը: Այդ մասին Էդուարդ Շեւարդնաձեն հայտարարել է փետրվարի 5-ին Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկի էներգետիկ դեպարտամենտի տնօրեն Անանդ Կովինդասսամի հետ կայացած հանդիպման ժամանակ: Էդուարդ Շեւարդնաձեի կարծիքով, դրա համար անհրաժեշտ է երկրի էներգահամակարգի կառուցվածքային փոփոխություններ անցկացնել, ինչպես նաեւ ծախսված էլեկտրաէներգիայի վճարը հասցնել 90 տոկոսի: Վերակառուցման ու զարգացման Եվրոպական բանկի ներկայացուցիչները նշեցին, որ եվրաբանկը ակտիվորեն մասնակցում է էներգահատվածի վերականգնման աշխատանքներին: Ընդ որում, այդ նպատակի համար հատկացված վարկը նախատեսում է ոչ միայն վերականգնման աշխատանքներ, այլ նաեւ հաշվիչների գնում: Անանդ Կովինդասսամին նշեց, որ Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկը մտադիր է շարունակել այդ բնագավառում համագործակցությունը Վրաստանի հետ, ընդ որին հետագայում նոր վարկերը կհատկացվեն առանց պետական երաշխիքների:

Վիեննայում քննարկվում է Բրչկո քաղաքի ապագա կարգավիճակը

ՎԻԵՆՆԱ, 6 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վիեննայում դռնփակ է անցնում այն միջազգային հանդիպումը, որը նվիրված է Հյուսիսային Բոսնիայի Բրչկո քաղաքի ապագա կարգավիճակի տարբեր կողմերին: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, հանդիպման աշխատանքին մասնակցում է միջազգային իրավարար հանձնաժողովի նախագահ Ռոբերտ Օուենը: Խորվաթական կողմը դարձյալ հրաժարվում է մասնակցել բանակցություններին մահմեդախորվաթական դաշնության պատվիրակության կազմում եւ Վիեննա է ուղարկել սեփական ներկայացուցիչներին, ինչը կարող է զգալիորեն բարդացնել հանդիպման ընթացքը: Դեյթոնյան համաձայնագրերը չեն կանխորոշել այդ քաղաքի վերջնական ճակատագիրը, որը գտնվում է Բոսնիայի ու Հերցեգովինայի կազմի մեջ մտնող Սերբիայի Հանրապետության տարածքում: Նրան հավակնում են նաեւ մահմեդականներն ու խորվաթները, որոնք այնտեղ ապրում էին մինչեւ միջազգային հակամարտությունը: Անցյալ տարվա սկզբին միջազգային իրավարար հանձնաժողովը որոշում ընդունեց վճիռը հետաձգել մեկ տարով, այսինքն՝ մինչեւ ընթացիկ տարվա մարտ ամիսը, եւ քաղաքը հանձնել միջազգային վարչակազմի կառավարմանը:

Արգենտինացիները պահանջում են պատժել դահիճին

Արգենտինայում զինվորական բռնապետության դաժան պայմաններում երկրորդ կարգի նավապետ Ալֆրեդո Աստիզը զբաղվում էր իրավապաշտպան կազմակերպություններում գործակալների ցանցի ստեղծմամբ: Մեխանիկայի ինստիտուտում, որը դարձել էր նրա շտաբը, տանջամահ արվեց մոտ 5000 մարդ: Երկրում ժողովրդավարության վերականգնումից հետո Ռաուլ Ալֆոնսինի կառավարության հրապարակած «Ազգային հաշտության» օրենքների եւ 1989 թ. նախագահ Կառլոս Մենեմի ընդունած զինվորականների համաներման շնորհիվ նախկին դահիճը (որը մեղավոր է նաեւ ֆրանսիացի երկու միանձնուհիների սպանության համար) զբաղվում էր գլխավորապես նրանով, որ հաճախում էր մայրաքաղաք Բուենոս Այրեսի գիշերային ակումբներ: Բայց այս տարվա հունվարի 15-ին խախտելով երկարամյա լռությունը, Ալֆրեդո Աստիզը սկսեց առանց խղճի խայթի գովաբանել իր տխուր անցյալը՝ վերհիշելով

առեւանգումները, կտտանքներն ու սպանությունները եւ նույնիսկ պարծենալով, թե ինքը «Արգենտինայում սպանության համար ամենալավ պատրաստված» մարդն է: Տեղական թերթերից մեկին նրա տված հարցազրույցը հարուցեց անհետ կորածների շատերի ընտանիքների զայրույթը: Հետագա օրերին նախկին դահիճին ներկայացվեցին 12 տարբեր մեղադրանքներ: Հանրային կարծիքի ճնշման ներքո նախագահ Կառլոս Մենեմը հունվարի վերջին որոշեց Աստիզին զրկել զինվորական կոչումից: Այսօր նա սովորական քաղաքացիական անձ է, բայց դեռ ազատության մեջ է: Ինչպես տեղեկացնում է «Էքսպրես» հանդեսը, վերջին օրերին Արգենտինայի մամուլում եւ խորհրդարանում բանավեճեր են ծավալվել համաներման օրենքի հնարավոր վերանայման շուրջը: Ընդդիմությունն այս հարցում միասնական չէ: Սոցիալիստական կուսակցության երկու պատգամավորներ ներկայացրել են մի օրինագիծ, որով թույլատրվում է որոշ դեպքերում պատժամիջոցներ կիրառել համաներումից օգտված անձանց նկատմամբ: Սակայն ընդդիմադիր դաշինքի մասնակից մյուս կուսակցությունը՝ Քաղաքացիական արմատական միությունը դեմ է դրան: Մրցակիցների անմիաբանությունը նկատի ունենալով, կառավարող պերոնիստական կուսակցության պատգամավորներն իրենց հերթին առաջարկել են, որ օրինագիծը փետրվարին դրվի խորհրդարանի օրակարգում:

Պ. Ռ.

Գործազուրկների ցույցեր Գերմանիայում

ԲՈՆՆ, 6 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Փետրվարի 5-ին 40 հազարից ավելի մարդ է մասնակցել գործազուրկների բողոքի ցույցերին, որոնք տեղի են ունեցել Գերմանիայի 70-ից ավելի խոշոր քաղաքներում: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, ներկայիս հուզումների պատճառը գործազրկության շեշտակի աճն է Գերմանիայում: «Ավելորդ մարդկանց» բանակը հունվարին ավելացել է ավելի քան 300 հազարով եւ հասել 4.823 միլիոն մարդու, որը մրցանշային է ամբողջ ետպատերազմյան ժամանակամիջոցում: Ցույցերի մասնակիցները ձգտում են հասնել կառավարության քաղաքականության փոփոխմանը զբաղվածության բնագավառում եւ շատ միջոցների ձեռնարկմանը աշխատատեղերը պաշտպանելու համար: Գործազուրկների ելույթներն ընթանում էին տնտեսական կարգախոսներով, առաջ էին քաշվում նաեւ քաղաքական պահանջներ՝ Գերմանիայի կանցլեր Հելմուտ Կոլի հրաժարական եւ կառավարության փոփոխում:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ծիծաղը հոգեւոր սնունդ է

Բոլորեց ՀՀ ժողովրդական դերասան Կարպ Խաչվանքյանի ծննդյան 75-ամյակը: «Ազգ» օրաթերթն իր շնորհավորանքն ու բարեմաղթանքն է հղում հոբելյարին

Անցած տարվա մայիսի վերջերին հյուրախաղերով Լոս Անջելեսում հանդես եկավ Պարոնյանի անվան երաժշտական կոմեդիայի թատրոնը, մասնակցությամբ՝ տարիներ ի վեր այդ թատրոնը ձգող, անզուգական կատակերգու, ժողովրդական դերասան Կարպ Խաչվանքյանի: Նրան հայրենիքից բացի, ճանաչում եւ սիրում են սփյուռքում: Առանց նրա, այս թատրոնը դժվար է պատկերացնել:

– Արվեստի հետ առաջին անգամ շփվել եմ Թիֆլիսում, ուր խանականի վերջին տեղափոխվել էր մեր ընտանիքը: Ինձ համար իսկական տոն էր, երբ առաջին անգամ այցելեցի կրկես, հետո՝ «կրկես-կրկես» էի խաղում: Թատերական սանդուղքի հաջորդ աստիճանը Թիֆլիսի պատանի հանդիսատեսի ռուսական թատրոնն էր, ապա՝ Գրիբոյեդովի անվանը: Բռնվել էի թատրոնի տենդով: Ինձ համար գոյություն ուներ երկու բան. թատրոն եւ ոչ թատրոն: Իմ դպրոցական պայուսակում ավելի շատ նկար, նոտաներ, դիմակ, երգ ու երաժշտություն կար, քան կարկին, անկյունաչափ, մատիտ կամ ռետին: Իսկ երբ երկրորդ աշխարհամարտն սկսվեց, ներկայացա «Վրացֆիլմ» ստուդիայի դերասանական դպրոց, որ ղեկավարում էր նշանավոր ռեժիսոր եւ արվեստի գիտակ, խստապահանջ Միխայիլ Ճիաուրելին: Հաջողությամբ անցա «մաղե կամուրջով» եւ միաձայն ընդունվեցի: Բայց 1944-ին հանկարծ, միանգամայն անսպասելի, մի հեռագիր՝ Արտեմի Այվազյանից. «Հրավիրում ենք աշխատանքի Երեւանի երաժշտական կոմեդիայի թատրոն»: Բայց, ա՜խր, հայերեն լավ չգիտեի: Կսովորես, հայ ես, հայրենիքդ ես գնում, քաջալերեցին շատերը, եւ տեղափոխվեցի: Երեւանում Ի. Կալմանի «Սիլվա»-ում Բոնիի դերը խաղացի: Ասես, ես ինքս ինձ գտա:

– Սիրելի Կարպ, ինձ բախտ վիճակվեց մասնակցել այդ ներկայացմանը: Հիշում եմ, երեւանյան դահլիճը ջերմությամբ ընդունեց Ձեզ:

– Դա նրանից է, որ ես էլ նրան նվիրվեցի անմնացորդ: Բազմիցս եմ ասել. չկա վատ հանդիսատես, կա վատ դերասան եւ վատ ներկայացում: Երբ բեմի վրա իսկական արվեստ է, դահլիճը փոթորկվում է:

– Շատերը հենց Ձեր խաղը տեսնելու են գալիս, քանզի Ձեր մեջ հմտորեն զուգակցվում են բնատուր արտիստական տվյալները, հմայքը եւ աշխատասիրությունը: Գնալով քաղաքային կուլտուրան սկսեց իր կնիքը դնել Ձեր բոլոր անձնավորումների վրա: Ձեր արտիստական հմայքը հենց այն խայծերից մեկն էր, որ հետպատերազմյան պարզամիտ ու պարզաճաշակ մարդկանց ուշադրությունը գամում էր ճշմարիտ արվեստին:

– Այդ տարիներին մեր թատրոնը, իրոք, դեմքով դարձավ դեպի արդիականությունը՝ կոմեդիայի մարդիկ կյանքից վերցրած իսկական մարդիկ էին: Երբ մեծատաղանդ Վարդան Աճեմյանը բեմադրեց Շիրվանզադեի «Մորգանի խնամին», ինձ հանձնվել էր Ժորժի դերը, որին նոր մեկնաբանություն տվեցի. երբեմնի «ոսկե երիտասարդության» բեկորը, շվայտ կյանք սիրող այդ երիտասարդը «դաստիարակվել», ավելի խորամանկ, հնարամիտ եւ շրջահայաց էր դարձել:

– Սիրելի Կարպ, ըստ Ձեզ, ի՞նչ արժե այսօր ծիծաղը:

– Դժբախտաբար՝ շատ էժան: Մինչդեռ ծիծաղն անգին է, գին չունի. նա հոգեւոր սնունդ է եւ սպեղանի, երկարակեցություն, բարձր տրամադրություն: Ըստ իս, անհամեմատ ավելի դժվար է մարդու մեջ ծիծաղի զգացում առաջացնել, քան՝ լացի: Սակայն, հակառակ իմ կերպավորած դերերի, կյանքում ես շատ լուրջ եմ եւ տխուր:

– Սիրելի համաքաղաքացի, առատ է Ձեր դերասանական հունձքը, քանի որ շռայլ է եղել ցանքը. «ինչ ցանես, այն էլ կհնձես» տրամաբանությամբ, [illegible]սատես սերմանելով բարություն, հրճվանք, անքեն եւ բարի վերաբերմունք: Եթե արտիստի արժեքը չափելու լինենք մարդկանց պարգեւած ժպիտով՝ բարոյական թերեւս այդ բարձրագույն տարադրամով, ապա քաշով մեկ ոսկի արժե Ձեր տասնամյակների գործը: [illegible] Ձեր զգացմունքների եւ պոռթկումների անզուգական շտեմարանն ու դարբնոցը: Բայց երկու անգամ Ձեր սիրտը վիրահատել են: Իսկ հիմա ինչպե՞ս է «աշխատում»...

– Երբ կարողանում եմ սիրել, նշանակում է, լավ է աշխատում:

– Իսկ ի՞նչ եք ավելի շատ սիրում: Ինչի՞ց եք մեծ բավականություն ստանում:

– Երաժշտությունն իմ ամենամեծ սերն է: Առանց քաշվելու ասեմ. առանց երաժշտության եւ իգական սեռի կյանքը չեմ պատկերացնում: Դատարկություն է: Ականջը կանչի վարպետի. «Որտեղ մի լավ կին կտեսնիմ՝
կթազանան դարդերս, կշատանան վերքերս...»:

Իսկ իմ միակ թոռնուհուն՝ Էլենային (որ լուսահոգի մայրիկիս՝ Հեղինեի անունն է) ոչ թե սիրում, այլ պարզապես պաշտում եմ: Ութերորդ դասարանի աշակերտուհի է, պատանի լողորդուհի:

– Ինչո՞ւ եք այդքան քիչ նկարահանվել կինոյում եւ սակավ եք երեւում հեռուստաէկրանից:

– «Ճանապարհ դեպի կրկես» ֆիլմում հավաստեցի իմ կինոծիրքը: Դրանից առաջ «Պատվի համար»-ում անձնավորել էր Սուրենին: Մեծանուն դերասանների կողքին մամուլն ու քննադատությունը «նկատել էր» նաեւ իմ խաղը: Բայց ես կինոդերասան չդարձա: Ինձ համար թատրոնը եղել ու մնում է «միակ սերը», ես միասեր եմ: Ինձ պարզապես խորշանք է պատճառում որքան կարելի է շատ տեղերում, շատ ձեւով ու կերպով երեւալու, ցուցադրվելու տենչը, որ, ճիշտ է, ճանաչում է բերում, բայց... Ճանաչված եւ սիրված լինելը տարբեր բաներ են: Ես արտիստ եմ դառնում բեմում: Իմ անգամ բացասական հերոսները եռանդուն են, ակտիվ, կրքոտ, աշխույժ, կյանքով լի, որի շնորհիվ «մոտենում» եմ հանդիսատեսին, ակտիվացնում նրա վերաբերմունքը: Երկար ժամանակ է որպես հանդիսական թատրոն չեմ գնացել ու չեմ գնա: Հիմա կինո չկա, իսկ հեռուստատեսային կինոները պիտանի բան չեն: Ընդհանրապես՝ հեռուստահաղորդումները...

– Ինչպե՞ս եք բնութագրում մեր երկրի ներկա կացությունը:

– Ասված իմ, ով կպասեր այսպիսի գլխապտույտ անցումներ: Ամենակարեւորը դիմանալն ու տոկալն է, հույսը չկորցնելը: Հավատում եմ, որ կյանքն ինքն ամեն ինչ տեղը կդնի: Հավատն ուժ է:

– Ի՞նչ կանեիք, եթե ունենայիք մեկ միլիոն դոլար:

– Շատ բան կանեի. առաջին հերթին կօգնեի հարազատներիս: Կապրեի ըստ պահանջի՝ մարդավարի, կճանապարհորդեի, կօգնեի աղքատ երեխաներին եւ թշվառ մտավորականներին:

– Անզուգական Կարպ, Կարպուշա... Դուք ձեր բացառիկ ազնվությամբ եւ պրոֆեսիոնալիզմով դիմագրավում եք կյանքի բոլոր գայթակղություններին: Եվ պատահական չէ, որ Արեւմուտքն ու Արեւելքը Ձեզ նորագույն Չապլին են անվանում, կարեւոր տարբերությամբ, որ՝ Չապլինը համր էր, իսկ դուք խոսում եք, երգում, պարում ու նվագում:

Հիրավի, դա մեծագույն գնահատական է, որ մենք, Ձեր հայրենակիցները հպարտությամբ կարող ենք ընդունել եւ ազգովին հայտնել Ձեզ մեր սերը այս՝ Ձեր հոբելյանական օրերին՝ սիրելի Կարպ Խաչվանքյան, անպակաս լինեք մեր բեմից:

ԼԵՎՈՆ ԿԱՆԱՅԱՆ

ԳԵՂԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Վրձնի եւ ներկերի միջոցով

Մշակույթի հայկական ֆոնդի նոր ցուցահանդեսը

Հ. Սահակյան «Ռուզան»

Եղբայրներ Վլադիմիր եւ Համբարձում Սահակյանների ստեղծագործական կյանքը ընթացել է համատեղ: Ութսունական թվականների սկզբին Հայաստանի նկարիչների տանը բացվել է նրանց համատեղ անհատական ցուցահանդեսը: Մասնակցել են նաեւ մի շարք խմբակային ցուցահանդեսների, ինչպես մեր հանրապետությունում, այնպես էլ արտասահմանյան մի շարք երկրներում: Նկարիչների ստեղծագործություններից կան Հայաստանի ազգային պատկերասրահում, տարբեր երկրների թանգարաններում եւ մասնավոր հավաքածուներում:

Վլադիմիրի անհատական ցուցահանդեսի բացման առթիվ լույս ընծայված գրքույկում արվեստաբանը գրել է. «Բանաստեղծական կերպարների աշխարհը մոտ է նկարչի ստեղծագործության ֆոլկլորա-էթնիկական ոգուն: Հայկական հեքիաթների հերոսները, առասպելները, էթնիկական պատումներն անբռնազբոս բնականությամբ հարություն են առնում նրա կոմպոզիցիաներում»:

Ահա եւ Համբարձում Սահակյանի մասին արտահայտված կարծիքը. «Նրա աշխատանքներին բնորոշ առանձնահատկություններն են գույնի, փոխազդեցությունների եւ գծային ռիթմերի միջոցով շարժման փոխանցումը, անկյունային ոլորապտույտ նախշերով եւ ֆիգուրների պլաստիկ գրավչությամբ աչքի ընկնող ազգային կարպետների դեկորատիվ արտահայտչականությունը»:

Արվեստասերները մեկ անգամ եւս հաճելի առիթ ունեն հաղորդակցվելու նկարիչ եղբայրների ստեղծագործությանը: Մշակույթի հայկական

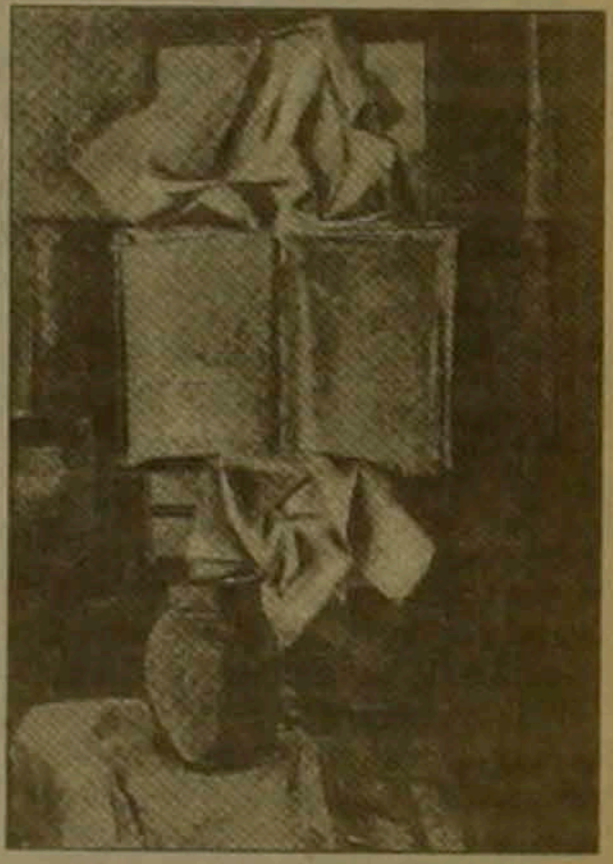

Վ. Սահակյան «[illegible]ց գիրք»

ֆոնդի ցուցասրահում բացվեց նրանց համատեղ անհատական ցուցահանդեսը:

ՆՈՒՆԻԿ ԹՈՐՈՍՅԱՆ

ԹՈՒՐՔԻԱ

Պալյանների կառուցած մզկիթն այսօր էլ կանգուն կմնա

Հունվարի 2-ի «Սաբահ» թերթի հավելվածում լրագրող Էրքան Ունալը «Ծովեզրյա մզկիթները» խորագրով մի հոդվածաշար է սկսել՝ ներկայացնելու այդ մզկիթների պատմականը: Առաջին հերթին նա անդրադարձել է Օրթագյուղի մզկիթին, նշելով, որ այդ մզկիթը կառուցված է արքունի ավագ ճարտարապետ Կարապետ Ամիրա Պալյանի եւ Նիկողոս Պալյանի կողմից: Թերթը հրատարակել է նաեւ մզկիթի զանազան դիրքերից կատարված նկարները: «Օրթագյուղի մզկիթը, որ Ստամբուլի եվրոպական ափին է գտնվում եւ մեկուկես դար կանգուն է, որպես հմայագեղ կոթող միեւնույն վայրում կառուցված երեք մզկիթներից մեկն է», գրում է հոդվածագիրը, ավելացնելով, որ պաշտամունքի համար մզկիթը բացվել է 1854-ին եւ մինչեւ 1960 թվականը վերանորոգման ոչ մեկ աշխատանք չի կատարվել: Այդ թվին մզկիթը փակվել է պաշտամունքի համար եւ միայն չորս տարի անց սկսվել են վերանորոգման աշխատանքները: Նախ քարափն է ընդլայնվել, ապա մայր սյուների մեջ են ցցեր ավելացվել եւ հատակի դիմադրողականությունն է ամրապնդվել կրաղյուսապատման միջոցով: Ծախսվել է 5 մլն լիրա եւ մզկիթը վերաբացվել է 1976-ին: Հաջորդ օրվա համարում հոդվածագիրն ընթերցողներին է ներկայացնում Նուսրեթիյե մզկիթը, որը Թոփհանեի նշանավոր ճարտարապետական կոթողներից է եւ կառուցված է դարձյալ ճարտարապետ Կարապետ Պալյանի կողմից: Մզկիթի կառուցումն ավարտվել է երեք տարում, բացումը կատարվել է 1826-ի ապրիլի 8-ին: Կարճ ժամանակ անց մզկիթը փոփոխության է ենթարկվել: Այս մասին տեղեկացնում է Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթը:

Հ. Օ.

Հայտարարություն

ՀՀ-ում ԻԻՀ դեսպանությունը եւ Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի ղեկավարությունը հրավիրում են Ձեզ ներկա գտնվելու Միքայել Ավետիսյանի ղեկավարությամբ տեղի ունենալիք համերգին՝ նվիրված իրանցի մեծ դյուցազնագիր Ֆիրդուսու «Ռոստամ եւ Զոհրաբ» օպերային ստեղծագործությանը:

Համերգի սկիզբը՝ փետրվարի 8-ին, ժամը 14-ին:

Նոտարի ակնոցներ կրող Բայրոնը՝ հովտաշուշանը սրտին

Իր կոչումը նա գրեթե պատահաբար հայտնաբերեց, գրում են նրա կենսագիրները, «երբ շորեր էր հագցնում իր քույրերի տիկնիկներին»: Բարձր նորաձեւության աշխարհում նա ճանաչում գտավ արդեն ոչ թե պատահաբար, այլ որպես օրինաչափություն. 40 տարի առաջ, 1958-ի հունվարի 30-ին Տրիանոն դահլիճում 300 քննադատների եւ բարձրաճաշակ գնահատողների առջեւ Իվ Սեն Լորանը ներկայացրեց իր առաջին գարնանային հավաքածուն: Այդ ժամանակ նա 21 տարեկան էր: Այդ նշանավոր օրը, առավոտյան ժամը 10-ին, պատմում են ականատեսները, բուռն ծափահարությունները ջերմացրին մեծանուն Քրիստիան Դիորի դպրոցն անցած նորելուկ վարպետի հոգին: Ընդհանուր առմամբ նա ցուցադրման էր ներկայացրել 178 մոդել, որոնցից աղմկալից հաջողություն բերեց «Հովտաշուշան» անվանված ֆանտազիան: Ինքը՝ մաեստրոն, սեւ կոստյումով էր հագել՝ լամբակի վրա հովտաշուշանով:

«Փոքրիկ արքայազնի» հեքիաթը, ինչպես ֆրանսիական մամուլն է անվանում, սկսվել էր 1955-ի հունիսին՝ բարձրաշխարհիկ նորաձեւության Քրիստիան Դիոր տանը մոդելավորողի օգնականի աշխատանքով: Սակայն արդեն 1957-ի հուլիսին «մոդայի դիկտատոր» համբավ ունեցող Քրիստիան Դիորը հասկացավ, որ ժամանակն է երիտասարդ տաղանդին ինքնուրույն ճանապարհի հնարավորություն տալ: Իր մանկության ընկեր եւ համախոհ Ժակ Ռուեին ուղղված նամակում Դիորը խոստովանում էր. «180 մոդելից բաղկացած իմ վերջին հավաքածուի մեջ, հաշվել եմ, 34-ը նա (Իվ Սան Լորանը) է ստեղծել: Կարծում եմ, արդեն եկել է պահը նրան մամուլին ներկայացնելու համար: Իմ հեղինակությանը դա չի վնասի...»:

Թռիչքը սրընթաց էր: Նրբաճաշակ ֆրանսուհիներին նա գերեց իր զարդերի հմայքով, որոնք դյութում էին իրենց անվանումներով «Ռոման», «Սենսու»: Ճիշտ է, նրանք շատ արագ զգացին կուտյուրի անձնական նախասիրությունները: Լորանին անտարբեր էր Բրիջիտ Բարդոյի ոճի շիկահերների հմայքը: Նրա իդեալին ամենից մոտը Ֆրանսուազ Սագանի «Բարեւ, թախիծ» նորավեպի հերոսուհին էր՝ Սեսիլը. կամակոր, դաժան, անտարբեր կին-ֆամելեոնը: Սա էր պատճառը, որ Իվ Սեն Լորանի անունը հաճախ էր հիշվում Ֆրանսուազ Սագանի հետ մեկտեղ որպես «թախծոտ սերնդի» կուռքեր:

Փոխվում էին ժամանակները, նաեւ վարպետի տրամադրությունը: Այսօր այդ «Բայրոնը, որը կրում է ակնոցներ, որոնք սովորաբար նոտարներն են դնում», ղեկավարում է հսկայական մի կայսրություն: Նրա համար է աշխատում հազար մարդ, տարեկան ընդունում է 25 հազար հաճախորդ, վերջապես նա Ֆրանսիայի ամենահարուստ մարդկանցից է:

Այնուամենայնիվ, ծխի քուլայի մեջ աստիճանաբար սահող իդեալի հետապնդումն ավարտված չէ: Նա այժմ պետք է փորձի զուգել Չինաց Տիկնոջը, որին, ըստ նրա, անհրաժեշտ է «Վերածննդի ժամանակաշրջանի Վենետիկի նկարազարդին, XVIII դարի արեւելա-թուրքական մոտիվներին եւ Գոյայի կտավներին հատուկ շքեղազգեստ»: Կամ էլ Դորիան Գրեյի դիմանկարը որպես անմար գեղեցկության խորհրդանիշ:

ԱՐ. Մ.

digitised by A.R.A.R.@

ՇԱԽՄԱՏ

Աշխարհի երեւանյան առաջնության խորհրդանիշը

CHESS TEAM
5 th WORLD CHAMPIONSHIP
YEREVAN 2001

Ինչպես հայտնի է, աշխարհի շախմատի 5-րդ թիմային առաջնությունը 2001 թվականին անցկացվելու է Երեւանում։

Առաջնության կազմակերպական կոմիտեն եւ ՖԻԴԵ-ն օրերս հաստատեցին մրցաշարի պաշտոնական խորհրդանիշը։

Նրա հեղինակն է երեւանցի նկարիչ Կարապետ Փաշյանը, որը նաեւ երեւանյան համաշխարհային օլիմպիադայի եւ աշխարհի պատանեկան առաջնության խորհրդանիշերի համահեղինակ էր։

Հայ պատանի շախմատիստների հաղթանակը Լոս Անջելեսում

Լոս Անջելեսում անցկացված ԱՄՆ-ի դպրոցականների շախմատային մրցումներում երկու առաջին մրցանակ նվաճեցին Կալիֆոռնիայի համաամերիկյան հայկական շախմատային ակումբի սաները։ Մինչեւ 6-րդ դասարանցիների մրցումներում հաղթող դարձավ Հարություն Քեշիշյանը՝ ակումբի հանրաճանաչ տնօրեն Նշան Քեշիշյանի որդին։ Մինչեւ 9-րդ դասարանցիների մրցապայքարում լավագույնն էր Ներսես Մոմջյանը։

Գ. Հ.

ՖՈՒՏԲՈԼ

Հրապարակվեց մրցավարների ցուցակը

FRANCE 98

Ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիան (ՖԻՖԱ) հրապարակել է հունիս-հուլիս ամիսներին Ֆրանսիայում կայանալիք աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլի գլխավոր եւ օժանդակ մրցավարների անունները։

Ցուցակում ընդգրկված են բոլոր աշխարհամասերի շուրջ յոթ տասնյակ մրցավարներ։ Ուշադրություն է գրավում այն, որ նրանց մեջ զգալի թիվ են կազմում նաեւ «ոչ ֆուտբոլային» երկրների ներկայացուցիչները։

Ցանցերը հանվել են

Մրցապարտեզներում անվտանգության խնդիրը անհանգստացնում է շատերին։ Հատկապես հաճախ են անկարգությունները ծագում ֆուտբոլային կարեւորագույն մրցումների ժամանակ։

Անվտանգության հարցերը ուշադրության կենտրոնում կլինեն նաեւ աշխարհի առաջնությունում։ Նախատեսվում է, որ յուրաքանչյուր 100 հանդիսատեսին «բաժին կընկնի» կարգուկանոնի մեկ պահապան։ Ընդ որում դրանց 1/3-ը կկազմեն ոստիկանները, 2/3-ը՝ կամավորները։ Աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլի 10 մարզադաշտերից 8-ում հանվել են մետաղյա ցանցապատնեշները։ Այս փաստը մեծ ուրախություն է պատճառել Ֆրանսիա-98-ի կազմկոմիտեի համանախագահ Միշել Պլատինիին, քանի որ նա վաղուց էր պայքարում դրա համար։ Աշխարհի առաջնության կազմակերպիչներին օրինակ է ծառայել 1996-ին Անգլիայում անցկացված Եվրոպայի առաջնությունը։ Այնտեղ մարզադաշտում ցանցապատնեշներ չկային։ Սա իհարկե դժվարություններ էր առաջացնում անվտանգության ծառայությունների համար, բայց փաստորեն ոչ մի խնդիր չառաջացավ։

Ընկերական հանդիպումներ

Նոր Զելանդիայի Օքլենդ քաղաքում դաշտի տերերը ընկերական խաղ անցկացրեցին աշխարհի առաջնություն-98-ի մասնակից Չիլիի հավաքականի հետ։ Հարավամերիկացիները մրցակցի դարպասը գրավելու մի շարք հնարավորություններ ունեցան, նույնիսկ գոլ խփեցին, սակայն մրցավարն այն չհաշվեց։ Խաղն այդպես էլ ավարտվեց 0-0 հաշվով։

Իսկ ահա, աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլի մեկ այլ մասնակից՝ Կամերունի հավաքականը պարտություն կրեց։ Կոտ դ'Իվուարի մայրաքաղաք Աբիջանում անցկացված խաղում դաշտի տերերը 1-0 հաշվով հաղթեցին կամերունցիներին։ Գոլը խփեց Ժոել Տյեհն, որը հայտնի է նաեւ եվրոպայում ունեցած ելույթներից։

Մահացու վախճան

Իտալիայում թեժ պայքար է ընթանում ոչ միայն կանաչ խաղադաշտերում, այլեւ նրանցից դուրս։ Վերջին շրջանում գրանցվել են մի շարք միջադեպեր։

Երկրորդ խմբի «Վերոնա» -«Սալերնիտանա» թիմերի հանդիպման ժամանակ կռիվ ծագեց դրանց կողմնակիցների միջեւ։ Մրցավարը նույնիսկ 6 րոպեով դադարեցրեց խաղը։ Իսկ «ճակատամարտում» տուժեցին 7 ֆուտբոլիստներ ու երեք ոստիկաններ։

Իսկ «Տրեւիզո» թիմի երկրպագու, 32-ամյա Ֆաբիո դի Մայոն մահացավ սրտի կաթվածից, երբ իր եւ հակառակորդ թիմերի կողմնակիցները կռվի մեջ էին մտել իրար հետ։ Տուժեցին եւս երկու հոգի։

Գրոհել են նաեւ Թուրինի «Յուվենտուս» ակումբի գլխավոր տնօրեն Լյուչիանո Մոջիի ավտոմեքենայի վրա եւ ջարդել ապակին։ Մոջին դիմել է ոստիկանություն, որպեսզի իրեն օդանավակայան ուղեկցեն։

«Ոսկե գավաթի» համար

ԱՄՆ-ում, կալիֆոռնիական ափին, սկսվել է ԿՈՆԿԱԿԱՖ-ի «Ոսկե գավաթի» խաղարկությունը։ Մասնակիցների թվում են աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլ դուրս եկած 4 թիմեր՝ Բրազիլիայի, Մեքսիկայի, Յամայկայի ու ԱՄՆ-ի հավաքականները։

Վերջինս մեկնարկային խաղում հեշտությամբ հաղթեց Կուբայի հավաքականին։ Հաշիվն է 3-0։

Անակնկալ գրանցվեց աշխարհի քառակի չեմպիոն Բրազիլիայի եւ Ճամայկայի թիմերի հանդիպման ժամանակ։ Բրազիլացիները, որոնք հանդես էին գալիս համարյա ուժեղագույն կազմով (բացակայում է միայն Ռոնալդոն), չկարողացան հաղթահարել մրցակցի դիմադրությունը։ Ընդ որում, նրանք բազմաթիվ գոլային հնարավորություններ կորցրեցին։ Նպաստավոր դիրքերից վրիպեցին Ռոմարիոն, Էդմունդոն, Դենիլսոնը, իսկ մի քանի անգամ էլ իր թիմին վերահաս գոլից փրկեց Ճամայկայի հավաքականի դարպասապահ Ուորեն Բարեթը։ Վտանգավոր պահեր առաջացան նաեւ Բրազիլիայի թիմի դարպասի մոտ, սակայն Տաֆարելը նույնպես բարձրության վրա էր։ Այդպես էլ խաղն ավարտվեց 0-0 հաշվով։ Ոմանք հիշեցին, որ Ճամայկայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ, բրազիլացի Ռենե Սիմոեսը հայտարարել էր, որ իր թիմն ամեն ինչ անում է, որպեսզի աշխարհի չեմպիոն դառնա։

Անցկացվել է եւս երկու խաղ։ Ահա դրանց արդյունքները. Սալվադոր-Գվատեմալա 0-0, Տրինիդադ եւ Տոբագո-Հոնդուրաս 3-0։

ՆԱԳԱՆՈ-98

Եղիցի՛ խաղաղություն

Այսօր Նագանոյում սկսվում են 18-րդ ձմեռային օլիմպիական խաղերը

NAGANO 1998

Միացյալ ազգերի կազմակերպությունը կրկին դիմել է աշխարհի բոլոր երկրներին՝ կոչ անելով Նագանոյում փետրվարի 7-22-ն անցկացվելիք 18-րդ ձմեռային օլիմպիական խաղերի ժամանակ ձեռնպահ մնալ զինված բախումներից։ Ուղերձները հանձնվել են Նագանոյում գտնվող Միջազգային օլիմպիական կոմիտեի (ՄՕԿ) նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանչին։

«Օլիմպիական շարժման գաղափարները շատ մոտ են նրանց, որոնք դավանում են Միացյալ ազգերը՝ խաղաղության եւ ժողովրդի միջեւ ըմբռնման հասնելու իրենց ջանքերում,- նշվում է ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանի ուղերձում։ Այդ իսկ պատճառով ՄԱԿ-ի կողմից նախկինում հաստատված զինադադարը մարդկության բարության եւ հաշտության վաղեմի ձգտման արտահայտությունն է»։

ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

Թենիսի խաղադաշտերում

Թենիսի խոշոր մրցումներ են ընթանում Մարսելում (Ֆրանսիա) եւ Սպլիտում (Խորվաթիա)։ Երկուսն էլ Պրոֆեսիոնալ թենիսիստների միության (ATP) «Համաշխարհային շարքին» են պատկանում։

Մարսելի մրցաշարում, որի մրցանակային հիմնադրամը 514 հազար դոլար է, համարյա բոլոր ուժեղագույնները հաղթահարեցին առաջին արգելքները։ Հաղթանակներ են տարել Ռիխարդ Կրայչեկը (Հոլանդիա), Գուստավո Կուերտենը (Բրազիլիա), Սերխիո Բրուգեյրան (Իսպանիա), Եվգենի Կաֆելնիկովը (Ռուսաստան)։ Իհարկե, ֆրանսիացի մարզասերներին հուսախաբ արեց նրանց սիրեցյալներից մեկը՝ Սեդրիկ Պյոլինը, որը պարտություն կրեց մեկնարկային խաղում։

Սպլիտի մրցաշարի ամենահետաքրքիր իրադարձությունը Գորան Իվանիշեւիչի (Խորվաթիա) եւ Բորիս Բեկերի (Գերմանիա) հանդիպումն էր։ Վերջինս, որ ժամանակին աշխարհի թիվ 1 ռակետն էր, շատ է զիջել դիրքերը եւ այժմ համաշխարհային դասակարգման ցուցակի 7-րդ տասնյակում է։ Այս անգամ էլ վետերանը մատնվեց անհաջողության. Իվանիշեւիչը հաղթեց 7-6, 5-7, 6-4 հաշվով։

Ինչպես հայտնել ենք, Դեւիսի գավաթի խաղարկության ԱՄՆ-Ռուսաստան հանդիպմանը մասնակցելուց հրաժարվել էր ամերիկացիների առաջատար Փիթ Սամփրասը։ Իսկ ԱՄՆ-ի թիմի ավագ Թոմ Գալիկսոնը, ափսոսանք հայտնելով այդ առթիվ, ավելացրել է, որ վստահ չէ, թե այդ մրցախաղում հանդես կգան մյուս ուժեղագույնները, մասնավորապես Անդրե Ագասին եւ Մայքլ Չանգը։

Սպլիտում անգլիացի Գրեգ Ռուսեդսկին (նկարում), որը 6-1, 6-4 հաշվով հաղթեց չեխ Մարտին Դամմին։

ԴՈՒՔ ՆՈՐԻՑ կարող եք նիհարել դիետային չհետեւելով։

Հերթագրվեք հեռախոսահամարով 58-40-94

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան (Դավիթաշեն, II թաղամաս, 3-րդ շենք, բն. 4)։

Զանգահարել 72-89-83

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան 115/70 քմ, Չարենցի 52, 3 հարկանի քարե շենքի 2-րդ հարկում։

Հեռ.՝ 55-66-56

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան, Ֆրունզեի փ. շենք 6, 34 բն., 5 հարկանի շենքի 5-րդ հարկում։

Հեռ.՝ 44-97-40, 58-18-41

(«Հայրենիք» կինոթատրոնի մոտ)

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան Նորքի V զանգ.

հեռ. 64-93-89, 64-88-85

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրվա հետքով

«ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»

Կծաղկի՞ գարնանը Խոսրովի արգելոցը

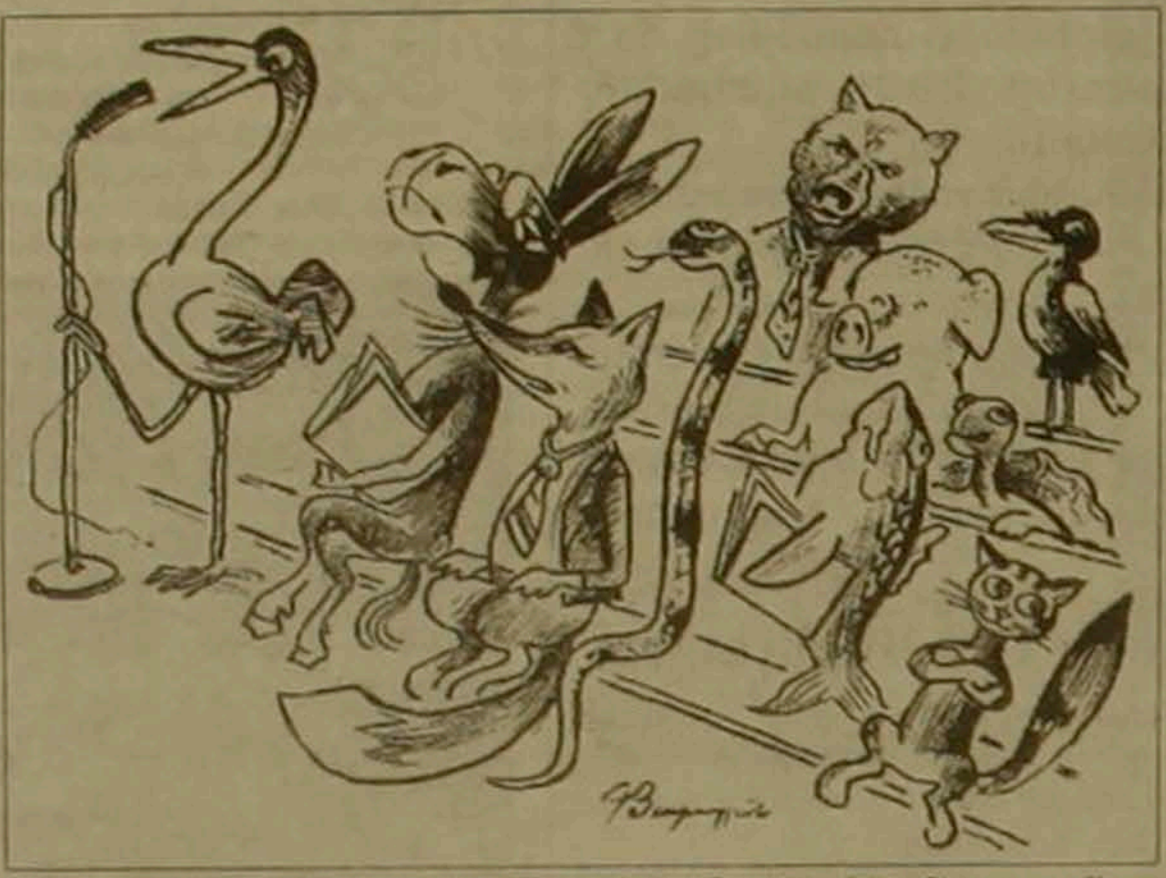

Վերջին օրերին մեր հանրապետությունը տեսավ արմատական բնույթի եւ որոշ չափով անկանխատեսելի իրադարձություններ: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի, բարձրաստիճան այլ պաշտոնյաների հրաժարականներից զատ, ավելի կարեւոր է թվում, որ ձեւավորման փուլում է նոր քաղաքականության նոր գիծ: Սա առավել ակնհայտ է արտաքին դիվանագիտության ոլորտում ՌԴ-ի հետ հետագա համագործակցության եւ ԼՂՀ հիմնախնդրի խաղաղ կարգավորման հարցերում: Ավելորդ եւ անտեղի խանդավառությունից զերծ զգուշավորությամբ նշենք, որ Հայաստանի՝ իբրեւ միջազգային քաղաքականության սուբյեկտի, վարկանիշային գործակիցը դրականորեն տեղաշարժվել է: Գոնե այսօր մեր հանրապետության համապատասխան կարծիքները հնարավոր չէ անտեսել:

Միեւնույն ժամանակ, հանրապետության ներքին կյանքը էլ ավելի հստակեցման կարիք ունի: Ճիշտ կադրային քաղաքականությունը ոչ պակաս կարեւոր է արդար նախագահական ընտրություններից: Առաջիկա ընտրություններն իրենց ազնիվ փայլով չպետք է կուրացնեն ոչ տապանի քառասուն օրվա եւ ոչ էլ հետագա էջքի գործընթացները:

Եթե ներկայիս կառավարությունն, անձնակազմի առումով, արդեն քիչ թե շատ տեսակավորված է, ապա նույնը չի կարելի ասել խորհրդարանի մասին: Հայրենական խորհրդարանը ոչ Բաբկեն Արարքցյանն էր եւ ոչ էլ Վանո Սիրադեղյանը: Հենց նրանք եղան շատ ավելի սկզբունքային: Մեր Ազգային ժողովը, ըստ էության, անողնաշար եւ համոզմունքներից զուրկ մի կառույց է, ինչը բացատրվում է նաեւ ծագումնաբանությամբ: Այս խորհրդարանն արդեն ունի 4 օրվա կամ երեք տարվա վաղեմություն: Սա անցյալ է: Հիմա Ազգային ժողովը մնացորդ է, ինչպես, օրինակ, Խոսրովի արգելոցը: Զարմանալի զուգադիպություն. արգելոցի տարածքում պահպանվում են 7 տեսակի ձուկ, 30 տեսակի թռչուն, 20 տեսակի սողուն, 30 տեսակի կաթնասուն եւ շուրջ 100 տեսակի անողնաշար էնդեմիկ: Հովազ վաղուց չի լուսանկարվել, թեեւ ասում են, որ մեկ-մեկ երեւում է:

Վերջին տարիների դիտարկումները վկայում են, որ Խոսրովի արգելոցում կտրուկ բազմացում են սկսել ապրել անողնաշարավորները: Նրանց այսօր կարելի է տեսնել ամենուր յուրաքանչյուր ծառակում եւ բլրակում: Թռչուններից շատերը լքել են իրենց երկինքը, իսկ կաթնասուններից ոմանք ընկել որսագողերի ճանկը:

Մասնագետների գնահատմամբ արգելոցը այսօր զրկված է հայաստանյան ֆաունայի համապատասխան ներկայացուցչությունից: Նա չի արտացոլում երկրի կենդանաբանական իրավիճակը, եւ այս առումով ընդգծվում է անհապաղ միջոցառումների անհրաժեշտությունը: Ըստ մասնագետների, նախ եւ առաջ պետք է կասեցվի հազվագյուտ կենդանիների ապօրինի որսը, ապա Խոսրովի արգելոցը չպետք է լինի լեռնային տղերքի նստավայրը, հրդեհավտանգ ու անշնորհք, եւ վերջում ինչ-որ կերպ անհրաժեշտ է ոչնչացնել ստորադասներին: Մի խոսքով, «Կարմիր գիրքը» հարկավոր է վերանայել:

Կարծում եմ, սա պետք է դառնա հանրապետության ներքին քաղաքականության ուղեգիծը: Բացառիկ մի ժամանակահատված եւ բացառիկ հնարավորություն: Եվ եթե միայն հնարավոր լինի բանահյուսության խորքում թաղել քննանքի ա- [illegible] գործոնը, ապա ակնկալելի է զգալի առաջընթաց: Քառասուն օրվա ընթացքում Ազգային ժողովը պետք է դուրս մղվի հանրապետության ներքաղաքական կյանքից: Գարնանը Խոսրովի արգելոցը պետք է ծաղկի նորովի:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐ

Ֆրանսիան կարեւորում է կարգավորումը

Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանատնից ստացանք Ֆրանսիայի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարության խոսնակի հայտարարությունը, որ նա արել է փետրվարի 4-ին, ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականի կապակցությամբ: Նրանում ասված է.

Մեծագույն ուշադրությամբ ենք հետեւում Հայաստանում ստեղծված իրավիճակին, երկիր, որի հետ մեր հարաբերությունները կրում են արտոնյալ բնույթ: Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականի հաջորդ իսկ օրը արժանի գնահատական ենք ցանկանում տալ այն ամենի համար, որ նա, որպես հայ ժողովրդի ղեկավար, արել է անկախություն ձեռքբերելուց ի վեր:

Դուք անշուշտ հիշում եք, որ նա բազմիցս հյուրընկալվել է Ֆրանսիայում, մասնավորապես՝ անցյալ տարվա հոկտեմբերին՝ պաշտոնական այցի կապակցությամբ:

Մեզ հիրավի էական է թվում, որ չխախտվեն ժողովրդավարական սահմանադրությամբ նախատեսված եւ Հայաստանի Հանրապետության կողմից որդեգրված կանոնավոր գործընթացները:

Մենք հասկանում ենք, որ ընտրությունները պետք է տեղի ունենան 40 օրից: Հետեւաբար, խոսքն ընտրողինն է:

Որպես Մինսկի խմբի համանախագահ կողմ Ռուսաստանի եւ Միացյալ Նահանգների հետ, մեզ համար չափազանց կարեւոր է նաեւ, որ չընդհատվի Լեռնային Ղարաբաղի հարցի վերջնական ու արդարացի լուծում գտնելու նպատակով խաղաղության գործընթացը:

Ինչպես գիտեք, նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն այս գործընթացի նկատմամբ հատուկ կառուցողական դիրքորոշում էր որդեգրել: Վճռորոշ այդ հարցի շուրջ մենք առիթ ենք ունեցել զրուցելու նաեւ Հայաստանի վարչապետ պարոն Քոչարյանի հետ, որն իր հերթին պաշտոնական այցով Ֆրանսիա էր ժամանել անցյալ տարվա դեկտեմբեր ամսին:

Մենք հույս ենք հայտնում, որ նախագահական գալիք ընտրությունների արդյունքում ձեւավորված նոր իշխանությունները եւս, հօգուտ բոլոր կողմերի, դրական դիրքորոշում կորդեգրեն համանախագահների ձեռնարկած միջնորդական առաքելության հանդեպ: Դա բխում է տարածաշրջանի բոլոր ժողովուրդների շահերից:

«Ֆիգարոն» եւ «Լիբերասիոնը» Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի, Ղարաբաղի, Մոսկվայի մասին

5 ՓԵՏՐՎԱՐ, RFI: Ֆրանսիական «Ֆիգարո» թերթն այսօր գրում է, որ Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականն անակնկալի է բերել Արեւմուտքին՝ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման հարցում: Չէ՞ որ այն, ինչի հաջողվեց հասնել Մինսկի խմբում՝ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի դիրքորոշումների մերձեցման հարցում, հարցականի տակ է: Իսկ այսօրվա «Լիբերասիոնի» թերթի կարծիքով, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հեռանալը կարգելակի Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորումը: Թերթը հիշեցնում է, որ Տեր-Պետրոսյանը հանդես էր գալիս Ադրբեջանի հանդեպ փոխզիջումային քաղաքականություն վարելու օգտին, որը վերջերս իսկական էլդորադո է դարձել արեւմտյան, առաջին հերթին ամերիկյան նավթային ընկերությունների համար: Սակայն ներքին քաղաքականության բեմում Տեր-Պետրոսյանին ոչ ոք չաջակցեց: Այդ իրադարձություններում, գրում է «Լիբերասիոնը», մի անհայտ բան կա: Դա Մոսկվայի դերն է: Ռուսաստանն Անդրկովկասում իր սեփական խաղն է խաղում: Անդրկովկասի նոր նվաճման ռուսաստանյան սխեմայում Հայաստանը ռազմավարական օղակ է: Մասնավորապես, Հայաստանը դիմակայում է Ադրբեջանին, որը ավելի ու ավելի ինքնուրույն է դառնում: Չի կարելի բացառել, որ ռուսաստանյան ղեկավարության [illegible] հագրգռված է, որ տարածաշրջանում պահպանվի լարվածությունը: Չէ որ դա հնարավորություն կընձեռի, որ Մոսկվան անկախ դատավորի դեր կատարի: Իսկ այդ նպատակի համար անհրաժեշտ էր զոհաբերել մի այնպիսի հավասարիմ դաշնակցի, որպիսին Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն էր:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

«Ժողովրդի կամքի ու գաղափարների հետ ավելի համահունչ»

«Հայաստանի նոր ղեկավարությունն այժմ արտաքին աշխարհի հետ խոսելու է հայ ժողովրդի կամքն ու գաղափարների հետ ավելի համահունչ ձեւով», նշում է գերմանական Բունդեսթագի անդամ Դիտրիխ Շտեռլինգը երեկ Գերմանիայից խմբագրություն ստացած ֆաքսում: Բայց արտաքին աշխարհն, այնուհետ շարունակում է նա, առավել դժվար է հասկանալու Հայաստանի նոր ղեկավարության փոփոխված դիրքորոշումները: Այնպես որ անհրաժեշտ է կատարել շահերի եւ հնարավորությունների վերագնահատում ինչպես Հայաստանի ներսում, այնպես էլ նրա սահմաններից դուրս: Այդ նոր վերագնահատումը պետք է ներառի Հայաստանի Հանրապետության եւ Լեռնային Ղարաբաղի հարաբերությունների համոզիչ բացատրությունը: Ո՞րն է Ղարաբաղի նախկին նախագահին այժմ Հայաստանի նախագահի պաշտոնակատար նշանակելու խորհրդանշական իմաստը: Ո՞րն է նաեւ այն փաստի խորհրդանշական իմաստը, որ հայկական խորհրդարանում այսօր ամենամեծ խմբավորումը բաղկացած է Ղարաբաղում եւ նրա շուրջ մղված մարտերի «վետերաններից»:

«Երկու փաստերն էլ կարող են ազդեցություն ունենալ այն մոտեցումների վրա, թե արտաքին աշխարհն ինչպես կմեկնաբանի երկու հայկական քաղաքական միավորների իրավական եւ քաղաքական հարաբերությունները: Մինսկի խմբի բանակցությունների ընթացքն էլ կարող է նոր հունով ընթանալ եւ ընդգծել «կարգավիճակի» քննարկումները, մի կողմ թողնելով բնակչության երկու հատվածների (նրանք, ովքեր մնացել են Ղարաբաղում եւ նրանք, ովքեր «տեղահանվել» են գրավյալ տարածքներից) համար ձեռք բերված առաջխաղացումները: Սա իր հերթին կարող է հետաձգել Հայաստանի Հանրապետության շրջափակման վերացումը եւ միեւնույն ժամանակ կարող է նպաստել Հայաստանից հայկական սփյուռք գաղթի շարունակմանը, որն, ինչ խոսք, կնվազեցնի հայ էթնիկական խմբավորման թիվը Կովկասում:

«Այնպես որ, անհրաժեշտ է ինչքան հնարավոր է արագ պարզաբանել, թե ով է հայերի անունից խոսելու այդ երկու քաղաքական միավորներում՝ մեկ, թե երկու բերանով, թե ինչպես են նրանց երկուսի հարաբերությունները հասկացվում Ղարաբաղում եւ Հայաստանում, եւ վերջապես ինչպես է Երեւանը պատրաստվում իրագործել միջազգային իրավունքի իր պարտավորությունները, որոնք ստանձնել է՝ ստորագրելով միջազգային կազմակերպությունների անդամակցությանն առաջնորդող մի շարք պայմանագրեր եւ փաստաթղթեր», վերջում նշում է Դիտրիխ Շտեռլինգը:

Արժույթի հիմնադրամի նիստում կքննարկվի Հայաստանի կառուցվածքային բարեփոխումների ֆինանսավորման հարցը

ԵՐԵՎԱՆ, 6 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Փետրվարի 6-ին Վաշինգտոնում աշխատանքն սկսեց Արժույթի միջազգային հիմնադրամի գործադիր տնօրենների խորհրդի հերթական նիստը, որի օրակարգում է Հայաստանին կառուցվածքային բարեփոխումների ֆինանսավորման ընդլայնված մեխանիզմի հերթական մասնաբաժնի տրամադրման հարցը: 1997 թ. եզրափակիչ արդյունքների հիման վրա, քննության կառնվեն երկրի մակրոտնտեսական իրավիճակը եւ տնտեսական քաղաքականության նախանշված ցուցանիշների համադրելիությունը տարվա փաստացի արդյունքների հետ:

Այսուհանդերձ, ինչպես հայտնեցին տնտեսական բարեփոխումների վերլուծական-տեղեկատվական կենտրոնից, փաստորեն հերքվել է դիտորդների այն ենթադրությունը, ըստ որի, Արժույթի միջազգային հիմնադրամի կողմից Հայաստանին կառուցվածքային բարեփոխումների վարկի հերթական մասնաբաժնի տրամադրման վերաբերյալ քննարկումները կհետաձգվեն երկրի քաղաքական իրադրության վերջին փոփոխությունների հետեւանքով: Այսինքն, միջազգային հանրությունը վստահ է Հայաստանում իրականացվող տնտեսական բարեփոխումների ծրագրի շարունակական գործընթացում:

Հիշեցնենք, որ կառուցվածքային բարեփոխումների վարկի շրջանակներում 1996-97 թվականներին Հայաստանին տրամադրվել է շուրջ 75 մլն դոլար:

Նվիրաբերեք մինչեւ ամառ

Հեռ. 52-11-03

Միրուսյանս

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

36x7,5x15 մ չափսերով երկաթե քանդվող անգար, որը կարելի է օգտագործել որպես պահեստ, արտադրամաս, ինչպես նաեւ այլ նպատակներով: Անգարը տեղադրված է Երեւանի շրջանի Զրաշեն գյուղում: Գինը՝ 2000 դոլար:

Հեռախոս 23-41-03, 57-42-46

UNDP — United Nations Development Programme

UNDP IS LOOKING FOR A JOURNALIST
TO PREPARE A BROCHURE
ON UNDP 1997 ACTIVITIES

The candidates are required to:

- *Submit a resume*
- *Have at least 5 years of journalistic skills*
- *Be fluent in written and spoken English*
- *Have experience in compiling booklets/ brochures*
- *Have experience in working with international organizations*

For submission of applications please contact the
UNDP office at: 14 Libknecht str.
Application deadline is
20 February 1998, 5:00 p.m.

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2: Գրանցման թիվ 65: Դասիչ 69149: Պատվեր 755: Տպաքանակը 3500: Ստորագրված է տպագրության՝ 6.02.1998: Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@